

**SUOMEN JA ESPANJAN VÄLISEN VEROSOPIMUKSEN MUUTOS
HENKILÖASIAKKAAN TUOVEROTUKSESSA**

Ammattikorkeakoulututkinnon opinnäytetyö

Visamäki, Liiketalouden koulutusohjelma

Syksy, 2019

Anu Haronoja

Liiketalouden koulutusohjelma
Visamäki

Tekijä	Anu Haronoja	Vuosi 2019
Työn nimi	Suomen ja Espanjan välisen verosopimuksen muutos henkilöasiakkaan tuloverotuksessa	
Työn ohjaaja	Ari Sarviharju	

TIIVISTELMÄ

Suomen ja Espanjan välistä uutta verosopimusta alettiin soveltaa vuoden 2019 alusta lähtien. Aiempi verosopimus oli laadittu vuonna 1967. Uusi verosopimus on laajentanut Suomen verotusoikeuden koskemaan lähes kaikkia Suomesta maksettavia eläkkeitä, kun aiemmin yksityissektorin eläkkeet maksettiin verovapaina Espanjassa asuville. Aiemmassa sopimuksessa päämenetelmänä kaksinkertaisen verotuksen poistamisessa oli vapautusmenetelmä. Uudessa sopimuksessa päämenetelmänä on hyvitysmenetelmä, ja eläkkeissä sovelletaan käänteistä hyvitystä. Opinnäytetyön toimeksiantaja on Sisä-Suomen verotoimisto.

Tarkoituksena oli selvittää keskeisimmät muutokset, joita uuden sopimuksen soveltaminen aiheuttaa. Opinnäytetyössä keskitytään henkilöasiakkaan näkökulmaan ja pääasiassa on muutokset eläketulojen verotuksessa.

Tietoperustassa käsitellään tuloverolain kautta Suomen verotusjärjestelmää yleisesti. Lisäksi käydään läpi kansainvälistä verotusta, verovelvollisuusasemaa, asuinvaltion käsitettä ja esitellään kaksinkertaisen verotuksen poistomenetelmät.

Tutkimusosiossa käydään esimerkkien avulla läpi muutoksia vanhan ja uuden verosopimuksen välillä sekä soveltamisen taloudellisia vaikutuksia eläkettä Suomesta saavan henkilön kannalta. Tutkimustulosten mukaan Espanjassa asuvan Suomesta yksityissektorineläkettä saavan henkilön veroste nousee käytännössä kaikissa tapauksissa.

Avainsanat verotus, kansainvälinen vero-oikeus, verosopimukset, eläkkeet

Sivut 30 sivua

Bachelor of Business Administration
Visamäki

Author	Anu Haronoja	Year 2019
Subject	The change in tax treaty between Finland and Spain in individual income taxation	
Supervisor	Ari Sarviharju	

ABSTRACT

The tax treaty between Finland and Spain became applicable in the beginning of tax year 2019. The previous agreement was from 1967. The new agreement has expanded Finland's right to tax pensions paid from Finland. Previously private sector pensions were paid tax free from Finland to Spain. With the new tax treaty pensioners living in Spain will pay tax to Finland from almost all pensions. The main method of eliminating double taxation was previously exemption method whereas in the new tax treaty the main method is credit method. In removing double taxation from pension income, the method is reverse credit. This thesis was commissioned by Central Finland's tax office.

The purpose of this thesis was to examine the main effects caused by the change in the agreement. The thesis focuses on the individual's point of view and the changes in the taxation of pension income.

The theoretical background presents the Finnish taxation system through the Income Tax Act. In addition, there is an introduction to international taxation including tax liability and defining residency. In addition, methods for eliminating double taxation are presented.

The research section examines through examples the changes between the old and new tax treaties and the financial implications of applying them to an individual receiving Finnish pension. The results show that for a person residing in Spain and receiving private sector pension from Finland, the tax rate will increase in virtually all cases.

Keywords taxation, international taxation, tax treaty, pension

Pages 30 pages

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	1
1.1	Tutkimusaiheen tausta.....	1
1.2	Tavoitteet ja tutkimuskysymykset	2
1.3	Opinnäytetyön rakenne	2
2	TULOVEROLAKI JA HENKILÖASIAKKAAN TULOVEROTUS	4
2.1	Ansiotulot	4
2.2	Pääomatulot.....	5
2.3	Verotusmenettely	5
3	KANSAINVÄLINEN VEROTUS.....	7
3.1	Verovelvollisuusasema.....	7
3.2	Yleinen verovelvollisuus.....	8
3.3	Rajoitettu verovelvollisuus.....	8
3.4	Eläkkeiden verotus kansainvälisissä tilanteissa	9
3.5	Espanjaan muuttaneen eläkeläisen asuinvaltio.....	10
3.6	Kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistaminen.....	10
3.6.1	Vapautusmenetelmä	11
3.6.2	Hyvitysmenetelmä.....	12
3.6.3	Käänteinen hyvitys	13
4	VEROSOPIMUKSET.....	15
4.1	OECD:n mallisverosopimus	16
4.2	Verosopimusmuutoksen historia	16
4.3	Verosopimuksen mukainen asuinvaltio	17
5	ESPANJAN TULOVEROSOPIMUS	18
5.1	Eläkelajit	18
5.1.1	Yksityissektorin eläkkeet	19
5.1.2	Julkisyhteisön palveluksessa ansaittu eläke.....	20
5.1.3	Vapaaehtoiisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet	21
5.2	Siirtymäaika	21
5.3	Espanjasta Suomeen maksettavat tulot.....	22
5.4	Muut tulot	22
5.4.1	Etuudet	22
5.4.2	Osakehuoneiston vuokratulot ja luovutusvoitot.....	23
5.4.3	Palkkatulo	23
6	ESIMERKKILASKELMAT	24
6.1	Esimerkki 1 - Yksityissektorin eläke Suomesta.....	24
6.2	Esimerkki 2 - Vapaaehtoinen eläke Suomesta	26
6.3	Esimerkki 3	27
6.3.1	Käänteinen hyvitys, eläkettä Suomesta Espanjaan	27
6.3.2	Hyvitysmenetelmä, eläkettä Espanjasta Suomeen	27

6.3.3 Vapautusmenetelmä, eläkettä Yhdysvalloista Suomeen	28
7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET	29
LÄHTEET	31

1 JOHDANTO

Opinnäytetyön toimeksiantajana on oma työnantajani Sisä-Suomen vero-toimisto. Sisä-Suomen verotoimisto on yksi Henkilöverotusyksikön yhdek-sästä alueellisesta verotoimistosta, ja sen pääpaikka on Tampereella. Henkilöverotusyksikkö vastaa henkilöasiakkaiden sekä liikkeen- ja ammatin-harjoittajien verotuksesta. Tämä pitää sisällään myös henkilöasiakkaiden kansainvälisen verotuksen tilanteet.

1.1 Tutkimusaiheen tausta

Uusi verosopimus Suomen tasavallan ja Espanjan kuningaskunnan välillä tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi SopS n:o 32/2018 on allekirjoitettu 15.12.2015, sopimus on tullut voimaan 30.7.2018 ja sopimusta on alettu soveltaa 1.1.2019. (VM, 2018)

Suomalaisia asuu Espanjan Aurinkorannikolla arviolta 25 000–30 000 ja Costa Bravalla noin 5 000. Suurin osa espanjansuomalaisista asuu vakitui-sesti Suomessa, ja he ovat Espanjassa niin sanottuja talvituristeja. Vuoden 2019 tietojen mukaan 14 934 henkilöä oli rekisteröinyt Espanjan oleske-lunsa Suomessa. (Suomen suurlähetystö, 2019)

Vuonna 2018 Suomessa oli 1,5 miljoonaa henkilöä, jotka saivat omaa elä-kettä. Näihin eläkkeisiin luetaan työ- ja kansaneläkejärjestelmästä makset-tavat vanhuus- ja työkyvyttömyyseläkkeet sekä työeläkejärjestelmästä maksettavat maatalouden erityiseläkkeet, osa-aikaeläkkeet ja osittaiset vanhuuseläkkeet. Keskimääräinen kokonaisaläkkeen määrä oli 1 680 euroa ja mediaanieläke 1 259 euroa kuukaudessa. Eläketurvakeskuksen tilaston mukaan vuonna 2018 ulkomailla asuvia Suomesta eläkettä saavia henki-löitä oli yhteensä 58 086. Ulkomailla asuvien eläkkeensaajien keskimääräi-nen kokonaisaläkkeen määrä oli 421 euroa kuukaudessa. Suomesta mak-setaan eniten eläkkeitä Ruotsissa ja Saksassa asuville. Espanjassa asuvia työ- ja kansaneläkkeen saajia oli yhteensä 2 658 henkeä ja heidän keski-määräinen kokonaisaläkkeensä määrä kuukaudessa oli 1 743 euroa. Valti-oissa, joissa verosopimus on ollut vastaavanlainen Espanjan aiemman ve-rosopimuksen kanssa, eläkkeensaajia on asunut selvästi vähemmän: Por-tugalissa 531 ja Ranskassa 701 henkilöä. Ranskassa asuvien keskimääräi-nen eläke oli 1 397 euroa kuukaudessa ja Portugalissa asuvat saivat keski-määrin 3 516 euroa eläkettä kuukaudessa. (ETK Tilastotietokanta, 2019)

Aikaisempi Suomen ja Espanjan välinen verosopimus (SopS n:o 67/1968) on antanut yksityissektorilta eläkettä saaville eläkeläisille selvää veroetua tiettyjen Espanjassa asumisen edellytysten täytyessä. Verosopimus on

mahdollistanut verosuunnittelua, jota on joissain yhteyksissä nimitetty myös veropaoksi. Veropakolaisuudessa ulkomaille muuton pääasiallinen syy on välttää kotivaltion verotus. Uusi sopimus on tuonut henkilöasiakkaalle muutoksia myös muun muassa luovutusvoittojen ja vuokratulon osalta. Myös nämä tulot olivat aiemmin tietyin edellytyksin Suomessa verovapaita, kun tulonsaajan verosopimuksen mukainen asuinvaltio oli Espanja. (HE 5/2016 vp)

Siirtymäsäännöksen vuoksi valtaosalla eläkkeensaajista joihin sopimusmuutos vaikuttaa, eläkkeen verotus ei kuitenkaan muutu ensimmäisen kolmen vuoden aikana nykytilaan verrattuna. Tämä johtuu siitä, että uuteen sopimukseen kuuluvaa siirtymäsäännöstä voidaan soveltaa useimpiin yksityissektorin eläkkeisiin, lisäksi julkissektorin eläkkeiden verotus säilyy ennallaan. Siirtymäaika kestää vuoden 2021 loppuun ja sopimusta aletaan soveltaa kaikkien eläkkeensaajien kohdalla 1.1.2022. (HE 5/2016 vp)

1.2 Tavoitteet ja tutkimuskysymykset

Opinnäytetyö on tutkimuspainotteinen. Pää tavoitteena on selvittää, miten vuonna 2019 voimaan tullut Suomen ja Espanjan välisen verosopimuksen muutos vaikuttaa niiden tulonsaajien verotukseen, jotka saavat sellaista tuloa, jonka verotusoikeus muuttuu uuden verosopimuksen myötä. Pääasiallisesti tutkimus keskittyy niihin tulonsaajiin, jotka ovat Espanjassa verosopimuksen mukaan asuvia, ja joiden tulon lähdevaltio on Suomi. Koska muutoksella on suurin vaikutus Suomesta eläkettä saaviin, on eläkkeensaajien verotus pääosassa tässä tutkimuksessa.

Sopimusmuutoksen vaikutuksia tutkitaan seuraavien tutkimuskysymysten avulla:

- 1) Miten henkilöasiakkaan verotus muuttuu, kun asiakas asuu sopimusvaltiossa ja saa toisesta sopimusvaltiosta eläkettä?
- 2) Minkä muiden tulojen verotukseen uusi sopimus tuo muutoksia, kun on kyse henkilöasiakkaasta ja millaisia muutokset ovat?

1.3 Opinnäytetyön rakenne

Opinnäytetyö koostuu teoriaosuudesta ja tutkimuksellisesta osasta. Koska aihe on laaja ja teoriapainotteinen ja tietoperusta on säädetty lailla ja säännöksillä, on myös teoriaosuus laaja. Tietoperusta on koottu verolaeista, joista tärkeimpinä tuloverolaki, laki kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta (jäljempänä menetelmälaki) ja laki verotusmenettelystä (jäljempänä VML). Lisäksi tietoperustaan kuuluu hallituksen esitys uudesta verosopimuksesta sekä verosopimustekstit itsessään. Aiheesta on myös runsaasti sekä Valtiovarainministeriön että Verohallinnon omia tiedotteita ja ohjeita. Lisäksi on käytetty kansainvälisen verotuksen keskeisiä teoksia ja jonkin verran Verohallinnon omia sisäisiä ohjeita.

Opinnäytetyön tutkimuksellisessa osassa käydään läpi uuden verosopimuksen aiheuttamia konkreettisia muutoksia henkilöasiakkaan verotuksessa. Tutkimuksessa keskitytään verosopimuksen artiklan 17 muutoksiin, joissa yksityissektorin eläkkeen verotusoikeus on muuttunut olennaisesti. Lisäksi käydään läpi kaksinkertaisen verotuksen poistomenetelmänä käytettävää käänteistä hyvitystä ja sen verovaikutuksia asiakkaan ja Verohallinnon näkökulmista.

2 TULOVEROLAKI JA HENKILÖASIAKKAAN TULOVEROTUS

Henkilöasiakkaita ovat kaikki luonnolliset henkilöt ja kuolinpesät. Suomessa sovelletaan erillisverotusta, jossa jokainen maksaa veroja omista tuloistaan. Siviilisääty tai perheen koko ei vaikuta verotukseen. (VM, 2019)

Kaikki henkilöasiakkaat ovat joko yleisesti tai rajoitetusti verovelvollisia. Verovelvollisuusasema vaikuttaa verovelvollisuuden laajuuteen, tätä käydään tarkemmin läpi luvussa neljä. Verovelvollisuusasema ratkaistaan tuloverolain 9 - 13 §:n perusteella. (Helminen, 2019)

Verovelvollisten tulot jaetaan tulolähteisiin, joista kustakin verot lasketaan erillisen lainsäädännön mukaan. Tulolähteet ovat elinkeinotoiminnan tulolähde, maatalouden tulolähde ja henkilökohtaisen tulon tulolähde. Vuodesta 1993 alkaen Suomessa on henkilöasiakkaan tulot eriytetty ansiotuloihin ja pääomatuloihin. Tulot jaetaan siten, että tuloverolaissa on määriteltäviä pääomatuloja, ja kaikki muut tulot ovat ansiotuloja. Pääomatuloa on tuotot pääomalle, esimerkiksi korkotulo ja vuokratulot. Tavallisimmat ansiotulot ovat palkat ja eläkkeet sekä erilaiset veronalaiset tuet. (Niskakangas, 2014, s. 33)

2.1 Ansiotulot

Ansiotuloiksi katsotaan mm. palkkatulo, eläketulo, veronalaiset sosiaalietuudet ja elinkeinotoiminnan ansiotulo-osuus. Verotettavasta bruttotulosta tehdään vähennyksiä erikseen valtion- ja kunnallisverotuksessa. (VM, 2018) Verotettava ansiotulon määrä valtionverotuksessa voi siis olla eri suuruinen kuin verotettava tulon määrä kunnallisverotuksessa. Verohallinto kerää verot ja tilittää ne eteenpäin veronsaajille, joita ansiotulojen osalta ovat valtio, kunnat, seurakunnat ja Kansaneläkelaitos. Valtion tulovero määrätään progressiivisesti valtionverotuksessa verotettavan tulon perusteella. Tuloveroasteikko julkaistaan jokaiselle vuodelle erikseen. Vuodelta 2019 toimitettavassa verotuksessa valtion tuloveroasteikon alaraja on 17 600 euroa. (Verohallinto, 2019)

Kunnallisvero maksetaan siihen kuntaan, joka on ollut väestötietojärjestelmään merkitty kotikunta verovuotta edeltävän vuoden viimeisenä päivänä. (VML 5 §) Kunnallisveron määrän päättää kukin kunta vuosittain. Vuonna 2019 kunnallisveroprosentti vaihtelee 16,75 ja 22,5 prosentin välillä. Keskimääräinen kunnallisveroprosentti vuonna 2019 on 19,75 %. Rajoitetusti verovelvollinen, jonka verotus toimitetaan verotusmenettelylain mukaan maksaa tuloistaan kunnallisveroa keskimääräisen kunnallisveroprosentin mukaan. Rajoitetusti verovelvollisen osalta kuitenkin myös kunnallisveron kohdalla veronsaajana on valtio. (Verohallinto, 2019)

Kirkollisveroa määrätään maksettavaksi evankelisluterilaisten ja ortodoksisien seurakuntien jäsenille. Kukin seurakunta määrää itse kirkollisveroprosenttinsa vuosittain. Vuonna 2018 kirkollisveroprosentti on vaihdellut 1,00 – 2,00 prosentin välillä. (VM, 2019) Kirkollisveroa määrätään koko vuodelta, jos henkilö on ollut yhdenkään päivän seurakunnan jäsenenä verovuoden aikana (Laki evankelis-luterilaisten seurakuntien jäsenten velvollisuudesta suorittaa veroa seurakunnalle 1 §).

Sairausvakuutusmaksua maksetaan Kansaneläkelaitokselle. Maksu muodostuu sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksusta sekä sairausvakuutuksen päivärahamaksusta. Vuonna 2019 sairaanhoitomaksu on 0 prosenttia työtulosta. Eläke- ja etuustuloista sairaanhoitomaksua määrätään 1,53 prosenttia. Päivärahamaksu vuonna 2019 on 1,54 prosenttia jos palkka- ja työtulojen määrä on vähintään 14 020 euroa. Alle 14 020 tuloista päivärahamaksua ei määrätä. (SVL 15 §)

Yleisradiovero on 2,5 prosenttia ansio- ja pääomatulojen yhteismäärän 14 000 euroa ylittävästä osasta, kuitenkin enintään 163 euroa. Yleisradioveroa ei määrätä maksettavaksi henkilöille, jotka ovat alle 18-vuotiaita, joiden kotikunta on Ahvenanmaalla, joiden yhteenlasketut ansio- ja pääomatulot ovat alle 14 000 euroa, eikä henkilöille, jotka ovat Suomessa rajoitetusti verovelvollisia. (Verohallinto, 2019)

2.2 Pääomatulot

Pääomatuloina verotetaan tuloa, jota varallisuus on kerryttänyt. Pääomatuloiksi katsotaan mm. osinkotulo, elinkeinotoiminnan pääomatulo-osuus, vuokratulo, luovutusvoitto, jotkin korkotulot ja jotkin vapaaehtoiisiin eläkevakuutuksiin perustuvat eläkkeet. (TVL 32 §)

Pääomatuloista kertynyt pääomatulovero tilitetään valtiolle. Pääomatuloja verotetaan progressiivisesti. Vuonna 2019 pääomaverokanta on 30 % ja verotettavan pääomatulon ylittäessä 30 000 euroa, ylittävä osa verotetaan 34 % mukaisesti. (Niskakangas, 2014, s. 33)

2.3 Verotusmenettely

Verotus toimitetaan ensisijaisesti verotusmenettelystä annetun lain (1558/1995, VML) luvun 4 mukaisesti. Henkilöasiakkaan verovuosi on kalenterivuosi. (Verotuslaki 2 §)

Verovuosi alkaa ennakoperintävaiheella. Vero pyritään perimään sinä vuonna, jona tulo kertyy. Palkan, eläkkeen tai etuudensaajalla tämä tarkoittaa sitä, että tulevan vuoden tulot arvioidaan mahdollisimman tarkasti, lasketaan tarvittavan veron määrä, ja tulon maksaja pidättää ennen maksua oikean määrän veroa. Ennakoperintälain mukaan ennakonpidätyksen määrän tulee vastata mahdollisimman tarkasti verovuoden maksettavien

verojen ja maksujen yhteismäärää. Pienet ennakonkannon alaiset pääoma- ja ansiotulot otetaan mukaan ennakonpidätysprosenttiin, jos niiden määrä on enintään 7 000 euroa verovuonna. Verokortin enimmäispidätysprosentti on 60 %. Tuloista, joita ei ole otettu huomioon verokortilla, määrätään verovelvolliselle ennakkovero. (Ennakkoperintälaki 3 §)

Verohallinto lähettää kaikille Suomessa yleisesti verovelvollisille henkilöasiakkaille alkuvuoden ja kevään aikana esitetyt veroilmoituksen. Veroilmoitus lähetetään myös niille rajoitetusti verovelvollisille, joilla on Verohallinnon tietojen, tai sivullisilmoittajilta saatujen tietojen mukaan Suomesta saatua tuloa. Veroilmoitus ja verotuspäätös sisältävät laskelman verotuksen lopputuloksesta. Ennakkoperinnän täsmävydestä riippuen asiakkaalle voi tulla maksettavaksi jäännösveroa tai veronpalautusta. Jos tiedoista puuttuu jotain, tai jos tiedot ovat virheellisiä, asiakkaan tulee määräaikaan mennessä tehdä tietoihin korjaus. Jos veroilmoitukseen ei tehdä korjauksia, verotuspäätös jää sellaisenaan voimaan. (Verohallinto, 2019)

3 KANSAINVÄLINEN VEROTUS

Kansainvälisellä verotuksella tarkoitetaan niitä tilanteita, kun henkilö saa tuloa muusta kuin asuinvaltiostaan. Kansainvälinen verotus on nimestään huolimatta osa kunkin valtion omaa sisäistä oikeusjärjestystä. Jokainen valtio säätelee omat verolakisensa, mutta valtion sisäistä verotusoikeutta voidaan rajoittaa verosopimusten rajoituksilla. (Helminen, 2019)

Verovelvollisuus määritetään kolmen pääperiaatteen mukaan. Nämä ovat asuminen, kansalaisuus ja tulon lähde. Asuinvaltioperiaatteen mukaan valtio verottaa kaikki kyseisessä valtiossa asuvat. Verotus kohdistuu kaikkiin asujiin kansalaisuudesta riippumatta ja maailmanlaajuisesti kaikkeen tuloon ja varallisuuteen. Lähdevaltioperiaatteen mukaan verotus on riippumaton tulonsaajan asuinpaikasta tai kansalaisuudesta. Tulon verotusoikeus katsotaan olevan sillä valtiolla, josta tulo maksetaan tai jossa varallisuus sijaitsee. Kansalaisuusperiaatteen mukaan valtio verottaa oman maansa kansalaisia riippumatta asuinpaikasta tai siitä, mistä tulo on saatu. Suomessa kansalaisuusperiaatetta ei noudateta muussa kuin tuloverolain 11 §:n mukaisessa kolmen vuoden säännössä, jonka mukaan Suomen kansalainen pysyy Suomessa yleisesti verovelvollisena vielä Suomesta pois muuton jälkeistä vuotta seuraavat kolme vuotta. (Malmgrén & Myrsky, 2017, s. 27)

Kansainvälisissä tilanteissa verotusoikeutta ratkottaessa ensimmäiset selvitettävät asiat ovat verovelvollisuusasema, henkilön asuinvaltio sekä tulon lähdevaltio. Verovelvollisuusasema ratkaistaan tuloverolain säädösten mukaan. Verosopimuksen mukainen lähdevaltio on selvitettävä ennen kuin voidaan tulkita verosopimuksen määräyksiä. Lähdevaltio on se valtio, jossa tulon katsotaan syntyneen esimerkiksi sillä perusteella, että työ on tehty tässä valtiossa tai tulon maksajan kotipaikka on tässä valtiossa. (Verohallinto, 2019)

3.1 Verovelvollisuusasema

Verotuksessa kaikki henkilöt jaetaan kahteen verovelvollisuuden lajiin: yleisesti ja rajoitetusti verovelvollisiin. Tämä jako perustuu tuloverolakiin. Tuloverolain 9-13 §:ssä on määritelty ketkä ovat Suomessa yleisesti verovelvollisia. Ne, jotka eivät ole yleisesti verovelvollisia ovat rajoitetusti verovelvollisia. Verovelvollisuusryhmään kuulumiseen ei siis vaikuta verosopimusten sisältö, vaan vain Suomen sisäinen lainsäädäntö. Käytännössä Suomessa asuminen on yhtä kuin yleinen verovelvollisuus. Jos henkilö oleskelee Suomessa alle kuusi kuukautta, häntä pidetään rajoitetusti verovelvollisena koko oleskelunsa ajan. On myös mahdollista, että henkilö on osan vuotta rajoitetusti verovelvollinen ja osan vuotta yleisesti verovelvollinen. (Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2015, s. 14)

3.2 Yleinen verovelvollisuus

Yleisesti verovelvollinen henkilö on Suomeen verovelvollinen ja ilmoitusvelvollinen maailmanlaajuisista tuloistaan. Henkilöä pidetään Suomessa yleisesti verovelvollisena, kun hän on verovuonna asunut Suomessa. Asumiseksi katsotaan se, kun henkilöllä on Suomessa asunto ja varsinainen koti, tai kun hän oleskelee Suomessa yhtäjaksoisesti vähintään kuuden kuukauden ajan (TVL 11 §). Yli kuuden kuukauden jatkuva oleskelu ei ole sidottu kalenterivuoteen, eikä oleskelun syyllä ole merkitystä. Oleskelu lasjetaan kokonaisina kuukausina, päivien lukumäärällä ei ole merkitystä. Esimerkiksi henkilö saapuu Suomeen 13.5. ja lähtee Suomesta 13.11., jolloin oleskelu ylittää kuusi kuukautta ja henkilöstä tulee yleisesti verovelvollinen. Jos taas henkilö saapuu Suomeen 13.5. ja lähtee 12.11., hän säilyy koko oleskelunsa ajan Suomessa rajoitetusti verovelvollisena. Tilapäiset poissaolot esimerkiksi lomat eivät katkaise oleskeluun kuuluvan ajan laskentaa. (Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2015, s. 17)

Suomen kansalaista pidetään Suomessa yleisesti verovelvollisena muuttovuoden ja kolmen sitä seuraavan vuoden ajan (TVL 11 §). Yleisen verovelvollisuuden jatkuminen ei ole mahdollista kolmen vuoden jälkeen, ellei kyseessä ole Suomen ulkomaan edustuksen lähetetty henkilöstö tai joidenkin erityisjärjestöjen työntekijät. Suomen kansalainen voi hakeutua rajoitetusti verovelvolliseksi ennen kolmen vuoden kulumista, jos hän pystyy osoittamaan, että hänellä ei ole olennaisia siteitä Suomeen. Tällaisiksi olennaisiksi siteiksi katsotaan mm. Suomeen jäävä puoliso tai alaikäinen lapsi, Suomessa oleva asunto, Suomen sosiaaliturvaan kuuluminen, yritystoiminta Suomessa ja työskentely Suomessa. (Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2015, s. 19)

3.3 Rajoitettu verovelvollisuus

Jos henkilöä ei voida pitää Suomessa yleisesti verovelvollisena, hän on rajoitetusti verovelvollinen. Rajoitetusti verovelvollisia ovat kaikki ulkomailla asuvat ulkomaan kansalaiset ja Suomen kansalaiset, joiden ulkomaille muutosta on kulunut muuttovuoden lisäksi kolme vuotta. Suomeen ulkomailta tuleva henkilö säilyy rajoitetusti verovelvollisena niin kauan kuin hänellä ei ole täällä varsinaista kotia, eikä hän jatkuvasti oleskele täällä yli kuuden kuukauden ajan. Rajoitetusti verovelvollinen henkilö on Suomeen verovelvollinen ja ilmoitusvelvollinen vain Suomesta saamastaan tulosta Tulon verottamisen edellytyksenä on, että saatu tulo on tuloverolain 10 §:n mukaista tuloa, lisäksi verosopimuksen tulee antaa Suomelle verotusoikeus, jos rajoitetusti verovelvollinen henkilö asuu verosopimusvaltiossa. (Malmgrén & Myrsky, 2017 s. 249)

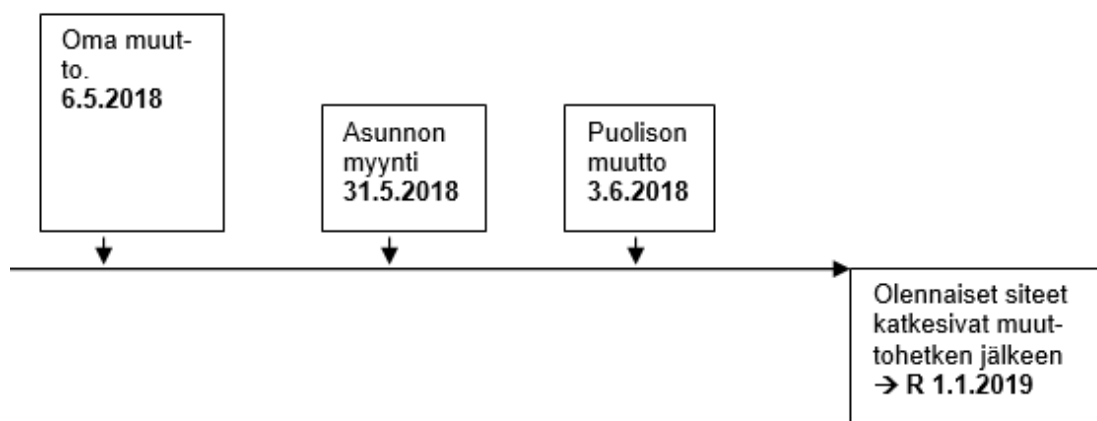
Henkilö voi hakeutua rajoitetusti verovelvolliseksi jo ennen kolmen vuoden kulumista, jos hän pystyy osoittamaan, että hänellä ei ole olennaisia siteitä Suomeen. Verovelvollinen voidaan katsoa heti muuttohetkestä lähtien, kesken verovuoden rajoitetusti verovelvolliseksi, jos hän osoittaa,

että kaikki olennaiset siteet Suomeen ovat katkenneet viimeistään muuttohetkellä. Jos verovelvollinen osoittaa kaikkien olennaisten siteiden katkenneen viimeistään muuttovuoden aikana mutta vasta muuttohetken jälkeen, hänet voidaan katsoa rajoitetusti verovelvolliseksi seuraavan kalenterivuoden alusta. Olennaisia siteitä ei ole määritelty laissa. Olennaisten siteiden arviointi on kokonaisharkintaa, jossa tulee ottaa huomioon kaikki verovelvollisen maastalähdön pysyvyyttä kuvaavat seikat. Olennaiset siteet, jotka yksinäänkin estävät rajoitetun verovelvollisuuden ennen kolmen vuoden kulumista, ovat:

- Suomeen jäävä puoliso tai alaikäiset lapset
- Suomeen jäävä asunto, jota on käytetty aiemmin vakituksena asuntona tai muu verovelvollisen asumiskäyttöön soveltuva asunto, vaikka se olisi annettu vuokralle. (Helminen, 2019)

Esimerkki: Olennaiset siteet katkeavat muuttohetken jälkeen:

Suomen kansalainen muutti Espanjaan 6.5.2018. Henkilön puoliso muutti Espanjaan 3.6.2018. Suomessa sijaitseva asunto myytiin 31.5.2019. Perheellä ei ole ollut tämän jälkeen Suomessa käytettävissä asuntoa. Henkilön sosiaaliturva päättyi 6.5.2018. Henkilö voitiin katsoa rajoitetusti verovelvolliseksi 1.1.2019 alkaen.

Kuva 1

3.4 Eläkkeiden verotus kansainvälisissä tilanteissa

Pääsääntöisesti Suomella on verotusoikeus eläketuloihin, jotka maksetaan ulkomailta Suomeen ja Suomesta ulkomaille. Eläkkeiden verotusoikeutta voi rajata sekä valtioiden sisäinen lainsäädäntö, että mahdollinen valtioiden välinen verosopimus. (Verohallinto, 2019)

Verosopimuksissa ei ole määritelty, mikä tulo katsotaan eläketuloksi. Kukin sopimusvaltio määrittelee eläkkeen oman lainsäädäntönsä perusteella. Joissain tapauksissa lähdevaltio voi pitää tuloa eläketulona, ja asuinvaltio

pitää samaa tuloa sosiaalietuutena. Eläkkeistä säädetään yleensä verosopimusten 18 ja 19 artikloissa. Suomen solmimissa sopimuksissa yleisimmin artikla 18 koskee kolmea erilaista eläketyyppiä: sosiaalilainsäädäntöön perustuvat eläkkeet, yksityiseen palvelukseen perustuvat eläkkeet ja elinkor-koa. Artikla 19 koskee pääsääntöisesti julkisia eläkkeitä, joilla tarkoitetaan julkisyhteisö palveluksessa ansaittuja eläkkeitä. Jos kumpikaan edellä mainittu artikla ei sovellu kyseessä olevaan eläkkeeseen, siihen sovelletaan muu tulo- artiklaa. Tämä on yleensä artikla 21 ja antaa verotusoikeuden yksinomaan asuinvaltiolle. Muu tulo -artiklan mukaan verotettavia eläkkeitä ovat useimmiten vapaaehtoiisiin eläkevakuutuksiin perustuvat eläkkeet. (Verohallinto, 2019)

Suomi on vuodesta 2006 alkaen verottanut rajoitetusti verovelvollisten Suomessa verotettavat eläkkeet verotusmenettelylain mukaan. Ennakonpidätys- veroilmoitus- ja verotusmenettely on sama kuin Suomessa asuvilla. Eläkkeensaajalla on oikeus myös vähennyksiin, kuten eläketulovähennys, invalidivähennys ja perusvähennys. (Verohallinto, 2019)

Ansiotulosta menevä valtionvero suoritetaan progressiivisen tuloveroasteikon mukaan. Koko vuodelta rajoitetusti verovelvollinen suorittaa kunnallisveroa kuntien keskimääräisen tuloveroprosentin mukaan. Kunnallisvero tilitetään kokonaisuudessaan valtiolle. Kirkollisveroa ei määrätä. Eläkkeelle voidaan tehdä myös tulontasaus sekä lakisääteiselle eläkkeelle jakosotus. (Verohallinto, 2019)

3.5 Espanjaan muuttaneen eläkeläisen asuinvaltio

Espanjan verolainsäädännön mukaan henkilö on koko vuoden joko Espanjassa asuva, tai ei-Espanjassa asuva. Jos oleskelu kalenterivuonna ei ylitä 183 päivää, Espanja ei katso henkilöä Espanjassa asuvaksi ko. verovuonna. Henkilö voi siis muuttaa Espanjaan esimerkiksi 1.8. niin, että muutto on pysyvä ja elinestujen keskus on Espanjassa. Kuitenkin, koska Espanja ei katso henkilöä Espanjassa asuvaksi vielä muuttovuodesta vaan vasta seuraavan kalenterivuoden alusta, vain Suomi saa verottaa Suomesta maksettavat tulot ajalla 1.8.-31.12. Kun taas kuvan 1 esimerkkitilanteessa, vaikka henkilön olennaiset siteet eivät katkeaisi lainkaan, hän voisi silti saada Suomesta eläkkeensä verosopimuksen mukaisella huojennuksella. Henkilö on vuoden 2018 aikana asunut Espanjassa yli 183 päivää, ja voisi siten hankkia Espanjan veroviranomaisen asumistodistuksen. Näin hänet voitaisiin katsoa verosopimuksen mukaan Espanjassa asuvaksi jo vuodelta 2018 vaikka hän edelleen olisi Suomessa yleisesti verovelvollinen. (Verohallinto, 2018)

3.6 Kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistaminen

Kaksinkertaisen verotuksen poistaminen koskee tilanteita, joissa henkilöllä on tuloja, joihin on verotusoikeus kahdella eri valtiolla. Asuinvaltiolla on

aina verotusoikeus asukkaidensa maailmanlaajuisiin tuloihin. Jos lähdevaltiolla on verosopimuksen mukaan oikeus verottaa tulo, pääsääntöisesti tällöin verovelvollisen asuinvaltio poistaa kaksinkertaisen verotuksen. Suomessa päämenetelmä kaksinkertaisen verotuksen poistamiseen on menetelmälain mukaan hyvitysmenetelmä. (Laki kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta 18.12.1995/1552) Jos verosopimuksessa on sovittu vapautusmenetelmästä, silloin käytetään vapautusmenetelmää. Säännöt menetelmien laskentatavasta ovat menetelmälaissa. Jos henkilö saa tuloja valtiosta, joka kanssa Suomella ei ole verosopimusta, kaksinkertainen verotus poistetaan hyvitysmenetelmällä. (Verohallinto, 2019)

Suomen ja Espanjan välisen uuden verosopimuksen kaksinkertaisen verotuksen poistamisen päämenetelmänä on hyvitysmenetelmä. Aikaisemman sopimuksen päämenetelmänä oli vapautusmenetelmä. (SopS 32/2018)

Verosopimusvaltioiden kesken verotusoikeus on jaettu verosopimuksissa ja myös kerrottu miten kaksinkertainen verotus poistetaan. Yksinään tulon verottamista koskeva artikla tai kaksinkertaisen verotuksen poistamista koskeva artikla ei kerro poistomenetelmää, vaan näitä on luettava yhdessä. Lähdevaltion verotusoikeus todetaan tuloartiklassa joko käyttämällä sanontaa ”voidaan verottaa tässä valtiossa” tai käyttäen sanontaa ”verotetaan tässä valtiossa”. Molemmissa tapauksissa verotus tulon lähdevaltiossa tapahtuu samoin. (Verohallinto, 2019)

3.6.1 Vapautusmenetelmä

Jos verosopimuksen tuloartiklan teksti on ”verotetaan vain tässä valtiossa”, asuinvaltio poistaa kaksinkertaisen verotuksen aina vapautusmenetelmällä. (Verohallinto, 2019) Tämä on esimerkiksi Pohjoismaisessa verosopimuksessa kaksinkertaisen verotuksen poistoartiklassa Suomen kohdalla ilmaistu seuraavasti: ”Milloin Suomessa asuva henkilö saa tuloa tai varallisuutta, josta tämän sopimuksen määräysten mukaan verotetaan vain toisessa sopimusvaltiossa, tahi tuloa, joka c) kohdan mukaan on vapautettava Suomen verosta, Suomi voi sisällyttää tulon tai varallisuuden verotusperusteeseen, mutta sen on alennettava tulosta tai varallisuudesta suoritettavaa Suomen veroa vähentämällä tästä verosta se tuloveron tai varallisuusveron osa, joka jakautuu tästä toisesta valtiosta kertyneelle tullelle tai siellä olevalle varallisuudelle.” (SopS 26/1997, artikla 25)

Suomessa sovelletaan menetelmälain 6 §:n mukaista progressioehtoista vapautusmenetelmää. Tällöin ulkomailta saatu tulo otetaan huomioon määrättäessä verokantaa kokonaistulojen perusteella, mutta verojen määrästä vapautetaan se osa, joka kohdistuu ulkomaantuloon. (Verohallinto, 2019)

Käytännössä vapautusmenetelmää sovellettaessa Suomesta saadut tulot ja ulkomailta saadut tulot lasketaan yhteen. Tälle yhteistulolle lasketaan

sovellettava veroprosentti. Suomesta saadusta tulosta menevä vero määräytyy näin lasketun veroprosentin perusteella. Ulkomailta saatua tuloa ei varsinaisesti veroteta itsessään, mutta se on mukana nostamassa Suomesta saadusta tulosta määrättävän veron progressiota.

Yksinkertaistettu esimerkki vapautusmenetelmän periaatteesta:

Taulukko 1. Vapautusmenetelmä

Tulot Suomesta 20 000
Tulot ulkomailta 10 000
Tulot yhteensä 30 000
Veroprosentti yhteistulosta 30 000 on 20 %
Suomessa määrättävä vero on 20 % Suomesta saadusta tulosta 20 000 -> 4 000 euroa.
Jos myös ulkomaantulo verotettaisiin, vero määrä olisi $30\,000 * 20\%$ -> 6 000 euroa.

Vapautusmenetelmää koskee myös tuloverolain 136 pykälän kolmannen momentin kattosääntö, jonka mukaan Suomi luopuu Suomesta saaduista tuloista määrättävästä verosta, jos toisen valtion verotus on ollut ankarampaa kuin Suomessa.

3.6.2 Hyvitysmenetelmä

Jos verosopimuksen tuloartiklan teksti on ”voidaan verottaa tässä valtiossa”, asuinvaltio poistaa kaksinkertaisen verotuksen joko hyvitysmenetelmällä tai vapautusmenetelmällä riippuen siitä, kumpi menetelmä sopimuksessa on päämenetelmänä (Verohallinto, 2019). Hyvitysmenetelmä on ilmaistu esimerkiksi Saksan verosopimuksen kaksinkertaisen verotuksen poistoartiklassa seuraavasti: ”Milloin Suomen tasavallassa asuva henkilö saa tuloa, josta tämän sopimuksen mukaan voidaan verottaa Saksan liittotasavallassa, Suomen tasavallan on, jollei jäljempänä olevasta b) kohdasta muuta johdu, vähennettävä tämän henkilön Suomen verosta Saksan lainsäädännön mukaan ja sopimuksen mukaisesti maksettua Saksan veroa vastaava määrä, joka lasketaan saman tulon perusteella kuin minkä perusteella Suomen vero lasketaan. (SopS 86/2017 artikla 21.2a)

Kaksinkertaisen verotuksen poistamisesta hyvitysmenetelmällä säädetään menetelmälain 1 §:ssä. Hyvitysmenetelmää sovelletaan, kun verosopimus määrää ulkomaista veroa hyvitetäväksi. Hyvitys koskee vain niitä veroja, joita verosopimus koskee. Hyvitysmenetelmässä asuinvaltio vähentää lähdevaltion maksettua veroa Suomessa samasta tulosta määrätystä verosta.

Hyvitysmenetelmässä vieraasta valtiosta saatu tulo on Suomessa veronalaista. Käytännössä Suomesta ja ulkomailta saadut tulot lasketaan yhteen ja vero määrätään kokonaistulon perusteella. Tämän jälkeen lasketaan ulkomaantuloon kohdistuvan veron suhteellinen osuus, joka on sa-

malla maksimihyvityksen määrä, ja tästä osuudesta vähennetään ulkomaille maksettua veroa. Suomi ei voi hyvittää ulkomaille maksettavaa veroa enempää kuin mitä Suomessa samasta tulosta määrätään veroa (maksimihyvitys). (Verohallinto, 2019)

Hyvityksen enimmäismäärä lasketaan tulolähteittäin ja tulolajeittain. Ensin lasketaan, kuinka suuri osa tulolajin verosta kohdistuu eri tulolähteisiin. Suhdelukuja laskettaessa ei huomioida tulolähteen tuloon eikä tulolain tuloon kohdistuvia tulonhankkimisvelan korkoja:

$$\frac{\text{Tulolajin tulolähteen puhdas tulo} \times \text{Tulolajin vero ennen 2xverotuksen poistamista}}{\text{Tulolajin puhdas tulo}}$$

Kaava 1

Seuraavaksi lasketaan, kuinka suuri osa tulolajin tulolähteeseen kohdistuvasta verosta kohdistuu ulkomaan puhtaisiin tuloihin. Tässä laskennassa otetaan huomioon myös tulolähteen tulonhankkimisvelan korot:

$$\frac{(\text{Tulolajin tulolähteen puhdas ansiotulo} - \text{Ulkomaantulon korot}) \times \text{Tulolajin tulolähteen vero}}{\text{Tulolajin tulolähteen puhdas tulo} - \text{Tulolajin tulolähteen tulonhankkimisvelan korot}}$$

Kaava 2

Esimerkiksi, jos henkilöllä on paljon tuloihin kohdistuvia vähennyksiä Suomessa, voi ulkomaantuloon kohdistuva suhteellinen veron määrä olla pienempi kuin mitä samasta bruttotulosta on maksettu ulkomaille. Tällöin syntyy käyttämätöntä hyvitystä. Menetelmälain 5 §:n mukaan käyttämättömiä hyvityksiä voidaan vähentää viiden seuraavan verovuoden aikana samaan tulolähteeseen ja samaan tulolajiin kuuluvasta tulosta määrättävästä verosta. Käyttämätön ulkomaisen veron hyvitys voidaan vähentää ulkomaita saadusta tulosta, joka on veronalaista Suomessa ja lähdevaltiossa. (Verohallinto, 2019)

3.6.3 Käänteinen hyvitys

Kaksinkertaisen verotuksen poistaminen käyttämällä käänteistä hyvitystä poistomenetelmänä on poikkeuksellista. Käänteisestä hyvityksestä on sovittu esimerkiksi Espanjan, Italian, Sveitsin ja Thaimaan kanssa silloin, kun sopimusvaltiossa asuva saa toisesta sopimusvaltiosta sosiaalilainsäädäntöön perustuvaa eläkettä. Vuoden 2019 alusta voimaan tullessa Suomen ja Espanjan välisessä verosopimuksessa käänteinen hyvitys on ilmaistu seuraavasti: ”Jos sopimusvaltiossa asuva henkilö saa tuloa, josta 17 artiklan 2 kappaleen määräysten mukaan voidaan verottaa toisessa sopimusvaltiossa, tämän toisen valtion on tämän artiklan 1 ja 2 kappaleen es-

tämättä myönnettävä tämän henkilön tulosta kannettavasta verosta vähennyksenä määrä, joka vastaa ensiksi mainitussa valtiossa maksettua tulosta kannettua veroa. Vähennys ei kuitenkaan saa ylittää sitä tulosta kannettavan veron osaa, joka lasketaan ennen vähennyksen antamista ja kohdistuu tuloon, josta voidaan verottaa ensiksi mainitussa valtiossa.” (SopS 32/2018 artikla 21 kohta 3).

Käänteisessä hyvityksessä pääsäännöstä poiketen lähdevaltio hyvittää asuinvaltioon maksettua veroa. Esimerkki: Suomi maksaa Espanjassa asuvalle henkilölle eläkettä. Espanja verottaa eläkettä. Suomi vähentää täällä määrättyä veroa henkilön Espanjaan maksaman veron suuruisen määrän. Hyvitys ei kuitenkaan voi ylittää Suomessa määrättävän veron määrää. Eli jos Suomessa määrättävä vero on vähemmän kuin Espanjaan maksettu vero, Suomi ei hyvitä erotusta. Myöskään käyttämätöntä ulkomaisen veron hyvitystä ei synny kuten hyvitysmenetelmää käytettäessä voi syntyä.

Yksinkertaistettu käänteisen hyvityksen enimmäismäärän laskukaava ansiotulojen osalta:

$$\frac{\text{Suomessa määrätty vero} \times \text{Toisesta valtiosta saatu puhdas ansiotulo}}{\text{Puhdas ansiotulo yhteensä}}$$

Kaava 3

4 VEROSOPIMUKSET

Verosopimuksia tarvitaan silloin, kun henkilöllä on tuloa tai varallisuutta jostain muusta valtiosta kuin asuinvaltiosta ja tulo on veronalaista sekä lähdevaltiossa että asuinvaltiossa. Kyseessä on asuinvaltioperiaate ja lähdevaltioperiaate. Valtiot pyrkivät verottamaan kaikkien asukkaidensa maailmanlaajuiset tulot ja varallisuuden (asuinvaltioperiaate). Ja toisaalta valtiot pyrkivät myös verottamaan kaiken omalla alueellaan syntyvän ja sieltä ulos maksettavan tulon (lähdevaltioperiaate). Verosopimus määrittelee siinä erikseen artikloittain lueteltujen tulojen verotusoikeuden sopimusvaltioiden kesken. (Kansainvälisen verotuksen käsikirja, 2015, s. 138)

Verosopimusten tarkoitus on estää kaksinkertaista verotusta, sekä joissain tilanteissa myös kansainvälistä veropakoa. Verosopimuksilla pyritään rajoittamaan mahdollisuuksia välttää veroja hyväksikäyttämällä eri valtioiden sisäisen lainsäädännön eroavaisuuksia. (Helminen, 2019)

Verosopimukset ovat osa Suomen solmimia valtiosopimuksia. Suomen tekemä valtiosopimus sitoo Suomea valtiona. Jotta sopimusta pidetään osana Suomen sisäistä oikeusjärjestystä, se tulee saattaa voimaan asianmukaisesti. Voimaansaattaminen tapahtuu yleisimmin niin sanotulla blankettilailla tai -asetuksella. (Finlex n.d.)

Verotuksen valtiosopimukset valmistellaan Valtiovarainministeriössä. Tällaisia sopimuksia ovat tuloverosopimukset, perintö- ja lahjaverosopimukset, tietojenvaihto- ja virka-apusopimukset. Tuloverosopimuksilla ja perintö- ja lahjaverosopimuksilla jaetaan valtioiden välistä verotusoikeutta. Sopimusten ensisijainen tarkoitus on kaksinkertaisen verotuksen poistaminen ja toissijaisesti pyritään yksinkertaisen verotuksen toteuttamiseen. (Valtiovarainministeriö, 2019)

Valtiovarainministeriö neuvottelee sopimukset ja valmistelee niiden hyväksymistä koskevat hallituksen esitykset. Hallitus antaa valmiit hallituksen esitykset, ja eduskunta hyväksyy ne. (Toiviainen, 2018 s. 42)

Valtion sisäinen lainsäädäntö määrittää valtion verotusoikeuden. Verosopimus ei voi koskaan laajentaa kansallista verotusoikeutta, ainoastaan rajata sitä. (VM, 2019.) Kun verosopimusta sovelletaan, tuloa ei voida verottaa vain sisäiseen lainsäädäntöön perustuen, vaan verotusoikeudelle on oltava perusteet myös verosopimuksessa. (Verohallinto 2014, luku 3)

Suomi on solminut verosopimuksen lähes 80 valtion kanssa. Kun verosopimusta sovelletaan, tulee ottaa huomioon alkuperäinen verosopimus, sen muutospöytäkirjat, monenvälinen yleissopimus sekä sopimusosapuolten yleissopimukseen tekemät varaumat ja ilmoitukset. (Verohallinto, 2019)

4.1 OECD:n mallisverosopimus

Suomen solmimat verosopimukset perustuvat pääosin Taloudellisen yhteistyön ja kehityksen järjestö OECD:n mallisopimukseen. OECD on julkaissut ensimmäisen malliverosopimusluonnoksen jo vuonna 1963 (Helminen, 2019). Malliverosopimusta ja sen kommentaarin päivitettyjä versioita on julkaistu vuodesta 1994 lähtien (OECD, 2019). Verotus- ja oikeuskäytännössä on katsottu, että verosopimuksia tulkittaessa voidaan käyttää apuna OECD:n malliverosopimuksen kommentaaria. Myös Verohallinto käyttää kommentaaria tulkintalähteenä silloin, kun se ei ole ristiriidassa sovelletavan verosopimuksen kanssa. (Verohallinto 2014, luku 3.) Korkeimman hallinto-oikeuden päätösten KHO 2013:148 ja KHO 2013:169 mukaan malliverosopimus ja sen kommentaari eivät kuitenkaan ole lain taseisia ohjeita, eikä niillä ole juridista sitovuutta.

4.2 Verosopimusmuutoksen historia

Aiempi Suomen ja Espanjan välinen verosopimus solmittiin 15.11.1967, ja sitä noudatettiin ensimmäisen kerran vuodelta 1969 toimitetussa verotuksessa. Tämän jälkeen sopimukseen oli tullut muutamia muutoksia, joista viimeisin vuonna 1990. Sopimus oli monelta osin vanhentunut eikä vastannut Suomen noudattamaa verosopimuspolitiikkaa. Suomi oli toivonut sopimuksen uudistusta erityisesti eläkkeiden verottamisen osalta useaan otteeseen. Vanhan verosopimuksen mukaan Suomi voi verottaa vain julkisesta palveluksesta saatua eläkettä, ja yksityissektorin eläkkeet maksetaan verovapaasti Espanjassa asuville. 1990-luvulla uusi sopimusluonnos parfoitiin eli hyväksyttiin ennen varsinaista allekirjoitusta, mutta eläkkeiden verotus jäi ratkaisematta eikä sopimusta voitu viedä allekirjoitettavaksi. Asiaa vei eteenpäin OECD:n mallisopimuksen muutos, jossa katsottiin perustelluksi, että yksityissektorin eläkkeitä verotetaan myös lähdevaltiossa. Tämän lisäksi Tanska irtisanoi Tanskan ja Espanjan välisen verosopimuksen vuonna 2010. Suomi ja Espanja aloittivat sopimusneuvottelut uudelleen vuonna 2014 ja uusi sopimus allekirjoitettiin 15.12.2015. (HE 5/2016 vp.)

Suomi oli hyväksynyt sopimuksen huhtikuussa 2016. Espanjalla ei kyseisenä ajankohtana ollut hallitusta, joka olisi voinut hankkia parlamentin hyväksynnän. Jotta sopimusta olisi voitu soveltaa vuoden 2017 verotuksessa, olisi Espanjan parlamentin tullut hyväksyä sopimus ennen syyskuun loppua 2017. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, vaan Espanja ilmoitti vasta 30.4.2018 hyväksyneensä maiden välisen sopimuksen. Verosopimus voi tulla voimaan kolmen kuukauden kuluttua siitä, kun sopimusvaltio on ilmoittanut hyväksynnästä. Sopimuksen soveltaminen voi alkaa voimaantuloavuotta seuraavan kalenterivuoden alusta, joten uutta Suomen ja Espanjan välistä sopimusta alettiin soveltaa 1.1.2019 alkaen. (VM 2018)

4.3 Verosopimuksen mukainen asuinvaltio

Verosopimusten ja Suomen lainsäädännön asumiskäsitteet eroavat toisistaan. Luonnollinen henkilö voi olla tuloverolain mukaan Suomessa yleisesti verovelvollinen, mutta verosopimuksen mukaan toisessa valtiossa asuva. Tällainen henkilö on niin sanottu kaksoisasuja. Verosopimusta sovellettaessa henkilöllä voi kuitenkin olla vain yksi asuinvaltio. Tämän vuoksi mitään verosopimuksen määräyksiä ei voida soveltaa, ennen kuin on selvillä, mikä on tulonsaajan verosopimuksen mukainen asuinvaltio. Kaksoisasumistilanteissa tämä selvitetään verosopimuksen 4 artiklan 2 kohdan perusteella. (Verohallinto, 2018).

Luonnollisen henkilön asuinvaltiota selvittäessä edetään verosopimuksen 4 artiklan kohtien mukaan. Verosopimuksen mukainen asuinvaltio on se, jossa henkilöllä on vakituinen asunto. Tähän ei vaikuta muuttoilmoitus, eikä se, onko kyseessä omistus- tai vuokra-asunto, vaan tosiasiallinen asumistilanne. Jos henkilöllä on vakituinen asunto molemmissa valtioissa, tulee ratkaistavaksi se, kummassa valtiossa on elinetsijien keskus. Tällä tarkoitetaan sellaisia kiinteitä henkilökohtaisia ja taloudellisia siteitä, kuten perhe, työ, liiketoiminta tai poliittinen toiminta. Yleensä asuinpaikka ratkaistaan viimeistään elinetsijien keskuksen määrittelyllä. Jos ei pystytä selvittämään vakituista asuntoa, eikä elinetsijien keskusta, asuinvaltio ratkaistaan sen perusteella, missä valtiossa henkilö oleskelee enemmän. Viimeisimpinä keinoina on määrittellä asuinvaltio kansalaisuuden perusteella tai sopimusvaltioiden kesken sopimalla. (Helminen, 2019)

Yleisesti verovelvollista voidaan aina pitää toisessa valtiossa asuvana, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- Verovelvollinen on vaatinut, että toinen valtio katsotaan hänen asuinvaltiokseen.
- Verovelvollinen esittää toisesta valtiossa saadun veroviranomaisen antaman asumistodistuksen.
- Suomessa verotoimisto hyväksyy, että elinetsijien keskus ei ole Suomessa.

Tällainen tilanne koskee usein esimerkiksi Espanjaan muuttaneita eläkeläisiä. Tuloverolain kolmen vuoden säännön mukaan heitä pidetään Suomessa yleisesti verovelvollisina, mutta he voivat esittää Espanjasta saadun todistuksen, jonka mukaan heidät katsotaan verosopimuksen mukaan Espanjassa asuviksi. Todistuksen pitää olla veroviranomaisen myöntämä, ja siinä tulee olla maininta siitä, että todistuksen antanut valtio pitää henkilöä verosopimuksen mukaan kyseisessä valtiossa asuvana. Rajoitetusti verovelvolliset voidaan ilman erillistä vaatimusta pitää asuinvaltiossaan verosopimuksen mukaan asuvina. (Kansainvälisen verotuksen käsikirja, 2015, s. 75)

5 ESPANJAN TULOVEROSOPIMUS

Uutta verosopimusta on alettu soveltaa vuoden 2019 alusta alkaen. Aiemmin Suomesta Espanjaan verovapaasti maksettuihin eläkkeisiin, joihin ei sovelleta siirtymäaikaa, on vuoden alusta määritelty ennakonpidätysprosentit. Käänteinen hyvitys otetaan ennakonpidätyksessä huomioon niin, että asiakas voi ilmoittaa arvioidun veron määrän, jonka kyseisestä tulosta maksaa Espanjaan. Verovuotta koskevalla veroilmoituksella on ilmoitettava lopullinen veron määrä, joka Espanjaan on maksettu. (Verohallinto, 2018)

Merkittävimmät muutokset uudessa sopimuksessa ovat yksityisten eläketulojen, osakehuoneistoista saatujen vuokratulojen ja luovutusvoittojen verottamisessa, sekä kaksinkertaisen verotuksen poistamisessa. Uuden sopimuksen nojalla, kun Espanjassa asuva saa Suomessa sijaitsevan osakehuoneiston vuokrauksesta tai myynnistä tuloa, se verotetaan Suomessa. Aiemmin nämä irtaimesta omaisuudesta saatavat tulot ovat olleet Suomessa verovapaita. (HE 5/2016 vp)

Muuttuneita kohtia ovat myös osinkoa, korkoa ja rojalteja koskevat artiklat. Näillä muutoksilla ei ole merkittäviä, tai joiltain kohdin minkäänlaisia taloudellisia vaikutuksia Suomen verotuottoihin. (HE 5/2016 vp)

5.1 Eläkelajit

Suomen eläkejärjestelmä koostuu lakisääteisistä työeläkkeistä, kansaneläkkeestä ja takuueläkkeestä. Näiden lisäksi eläkkeitä maksetaan liikennevakuutuslain, työtapaturma- ja ammattitautilain sekä sotilastapaturma- ja palvelussairauslakien mukaan. Työeläkejärjestelmään kuuluvat kaikki työsuhteessa olleet ja yritys- tai maataloustoimintaa harjoittaneet henkilöt. Työeläkettä kertyy ikävuosien 17-67 välillä tehdystä työstä. Jos työeläketurva jää pieneksi, tai sitä ei ole karttunut lainkaan, kansaneläke ja takuueläke turvaavat perustoimeentulon. Kansaneläkejärjestelmän piiriin kuuluvat kaikki Suomessa asuvat henkilöt. (ETK, 2019)

Espanjassa eläketurva perustuu pääasiassa työntekoon. Lakisääteinen eläkejärjestelmä muodostuu työeläkkeestä ja vähimmäiseläkkeestä. Valtaosa palkansaajista kuuluu yleiseen eläkejärjestelmään, lisäksi on tiettyjen erityisalojen ja viranhaltijoiden eläkejärjestelmät. (ETK, 2019)

Verosopimuksissa ei määritellä, mitkä tulot katsotaan eläketuloiksi, vaan jokainen sopimusvaltio määrittelee sen omassa sisäisessä lainsäädännössään. Tulon määrittely vaikuttaa siihen, mitä tulotyyppiä koskevaa artiklaa tulon kohdalla sovelletaan. Lisäksi Suomessa tulon määrittely vaikuttaa siihen, mitä vähennyksiä tulosta myönnetään. (Verohallinto, 2019)

5.1.1 Yksityissektorin eläkkeet

Aikaisemmassa sopimuksessa artikla 18, Eläkkeet. Uudessa sopimuksessa artikla 17, Eläkkeet, elinkorot ja saman luonteiset maksut.

Vanhan sopimuksen artikla 18:

"Mikäli 19 artiklan 1 kohdan määräyksistä ei muuta johdu, verotetaan aikaisempaan palvelukseen perustuvista eläkkeistä ja muista samanluonteisista hyvityksistä vain siinä sopimusvaltiossa, jossa hyvityksen saaja asuu."

Uuden sopimuksen artikla 17:

"1. Jollei 18 artiklan 2 kappaleen määräyksistä muuta johdu, verotetaan eläkkeestä ja muusta samanluonteisesta hyvityksestä, joka maksetaan sopimusvaltiossa asuvalle henkilölle aikaisemman epäitsenäisen työn perusteella, vain tässä valtiossa.

2. Tämän artiklan 1 kappaleen määräysten estämättä ja jollei 18 artiklan 2 kappaleen määräyksistä muuta johdu, voidaan sopimusvaltion sosiaalivakuutuslainsäädännön tai sopimusvaltion järjestämän muun julkisen sosiaaliturvan mukaan toistuvasti tai kertakorvauksena maksettavasta eläkkeestä ja muusta etuudesta, tai elinkorosta, joka kertyy sopimusvaltiosta, verottaa tässä valtiossa."

Sosiaalilainsäädäntöön perustuvia eläkkeitä ovat:

- lakisääteiset vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeet
- tapaturmavakuutuslakiin ja työtapaturma- ja ammattitautilakiin perustuvat eläkkeet
- työnantajan järjestämä lisäeläketurva, jos se on rekisteröity työntekijäin eläkelain mukaisena lisäetuutena
- sotilasvammalakiin tai ammattitautilakiin perustuvat suoritukset. (Verohallinto, 2019)

Muita aikaisempaan yksityiseen palvelukseen perustuvia eläkkeitä ovat:

- kansaneläke
- yrittäjäeläke (YEL)
- maatalousyrittäjien eläke (MyEL). (Verohallinto, 2019)

Liikennevakuutukseen perustuva eläke ei ole sosiaalilainsäädäntöön perustuva eläke, eikä myöskään yksityiseen palvelukseen perustuva eläke. Elinkorolla tarkoitetaan verosopimuksen määritelmässä useimmiten vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen perustuvia suorituksia, vaikka sosiaalilainsäädännön mukaisia eläkkeitä saatetaan maksaa elinkoron nimisinä. (Verohallinto, 2019)

Vanhaa sopimusta sovellettaessa Espanjassa asuvalle henkilölle Suomesta maksettava yksityinen eläke on verotettu vain Espanjassa. Suomessa eläkkeestä on määrätty vain sairaanhoitomaksu, jos henkilö on vakuutettu

Suomessa tai Suomi vastaa hänen sairaanhoitonsa kustannuksista (Kela, 2017).

Uuden sopimuksen aikana Espanjassa asuvalle henkilölle Suomesta maksettava yksityinen eläke lähtökohtaisesti verotetaan Suomessa. Myös muut sosiaalilainsäädäntöön perustuvat eläkkeet, esimerkiksi kansaneläke ja YEL/MyEL eläke sekä vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen perustuvat eläkkeet verotetaan Suomessa. Näiden tulojen kaksinkertainen verotus poistetaan käänteisellä hyvitysmenetelmällä, jossa lähdevaltio hyvittää asuinvaltioon maksettua veroa (HE 5/2016 vp).

5.1.2 Julkisyhteisön palveluksessa ansaittu eläke

Aiemmassa sopimuksessa artikla 19, julkiset palkkiot. Uudessa sopimuksessa artikla 18, Julkinen palvelus. Artikla ei ole varsinaisesti muuttunut, vaan vastaa sisällöltään aikaisempaa artiklaa (HE 5/2016 vp).

Vanhan sopimuksen julkisyhteisön eläkettä koskeva kohta:

"1. Hyvityksistä samoin kuin eläkkeistä, jotka suoritetaan sopimusvaltion, sen julkisoikeudellisen yhdyskunnan tai yhteisön, itsemääräämisoikeuden omaavan elimen tai sanotun valtion julkisoikeudellisen henkilön varoista tai erityisistä rahastoista luonnolliselle henkilölle, virkamiehenä tehtyjen palvelusten perusteella voidaan edunsaajasta riippumatta verottaa ainoastaan hyvityksen suorittavassa sopimusvaltiossa.

2. Tämän sopimuksen 15, 16 ja 18 artiklan määräyksiä sovelletaan hyvityksiin ja eläkkeisiin, jotka suoritetaan sopimusvaltion, sen julkisoikeudellisen yhdyskunnan tai yhteisön harjoittaman teollisen- tai liiketoiminnan yhteydessä tehdyistä palveluksista."

Uuden sopimuksen julkisyhteisön eläkkeitä koskeva kohta:

"2. a) Eläkkeestä ja muusta sellaisesta hyvityksestä, jonka sopimusvaltio tai sen valtiollinen osa tai julkisyhteisö tai paikallisviranomaisen maksaa tai joka maksetaan niiden perustamista rahastoista, luonnolliselle henkilölle työstä, joka on tehty tämän valtion tai osan tai yhteisön tai viranomaisen palveluksessa, verotetaan 1 kappaleen määräysten estämättä vain tässä valtiossa.

b) Tällaisesta eläkkeestä ja muusta sellaisesta hyvityksestä verotetaan kuitenkin vain toisessa sopimusvaltiossa, jos henkilö asuu tässä valtiossa ja on tämän valtion kansalainen.

3. Tämän sopimuksen 14, 15, 16 ja 17 artiklan määräyksiä sovelletaan palkkaan, eläkkeeseen ja muuhun sellaiseen hyvitykseen, joka maksetaan sopimusvaltion tai sen valtiollisen osan tai julkisyhteisön tai paikallisviranomaisen harjoittaman liiketoiminnan yhteydessä tehdystä työstä."

Julkyhteisön palveluksessa ansaittuja eläkkeitä:

- Suomesta maksettavista eläkkeistä pääasiassa KEVAN maksamat eläkkeet. Ei kuitenkaan, jos eläke on ansaittu julkisyhteisö harjoittaman liiketoiminnan perusteella. (Verohallinto, 2019)

Espanjassa asuvalle henkilölle Suomesta maksettava julkinen eläke verotetaan Suomessa kuten tähän astikin. Espanja poistaa näiden eläkkeiden kaksinkertaisen verotuksen vapautusmenetelmällä. Poikkeuksena on, jos henkilö on Espanjan kansalainen, eläke verotetaan vain Espanjassa. Myös tämä määräys oli jo aiemmassa verosopimuksessa. (Verohallinto, 2019)

5.1.3 Vapaaehtoiisiin vakuutuksiin perustuvat eläkkeet

Vapaaehtoiisiin vakuutuksiin viitataan sopimuksen 17 artiklassa kohdassa 3 ”elinkorko” (HE 5/2016 vp). Aikaisemmassa sopimuksessa artiklan 18 ”muut samanluonteiset hyvitykset”.

Elinkorolla tarkoitetaan vapaaehtoiisiin eläkevakuutuksiin perustuvia suorituksia, jotka maksetaan ansio- tai pääomatuloina. Vakuutus voi olla henkilön itsensä ottama (ansiotuloa tai pääomatuloa), tai työnantajan ottama (ansiotuloa). Koska siirtymäsäännös viittaa aiemman sopimuksen artiklaan 18, ja vapaaehtoiset eläkevakuutukset ovat aiemmin kuuluneet muu tulo - artiklaan 21, siirtymäsäännöstä ei voida soveltaa ja Suomi verottaa vapaaehtoiset eläkkeet heti vuoden 2019 alusta. Suomi poistaa kaksinkertaisen verotuksen käänteisellä hyvitysmenetelmällä. (HE 5/2016 vp)

5.2 Siirtymäaika

Suomen ja Espanjan välinen uusi verosopimus tuli voimaan 30.7.2018 ja sitä sovelletaan ensimmäisen kerran verovuoden 2019 tuloihin. Sopimuksen 26 artiklan 4 kappale sisältää siirtymäsäännöksen, jonka mukaan vanhan sopimuksen 18 artiklan soveltamista jatketaan kolmena sopimuksen voimaantuloa seuraavana vuonna, jos eläke on verovelvollisen asuinvaltiossa veronalaista. Siirtymäsäännöksen aikana (vuodet 2019-2021) siis Suomesta Espanjaan maksettavia yksityissektorin eläkkeitä ei edelleenkaan veroteta. (HE 5/2016 vp)

Koska siirtymäsäännös koskee vanhan sopimuksen 18 artiklan tarkoittamia tuloja (aikaisempaan palvelukseen perustuva eläke), siirtymäsäännöstä ei voida soveltaa esimerkiksi Suomen kansaneläkkeeseen ja YEL- sekä MYEL - eläkkeisiin, koska vanhan sopimuksen mukaan näihin eläkkeisiin ei sovellettu artiklaa 18, vaan artiklaa 21 Erikseen mainitsemattomat tulot. Näitä eläkkeitä Suomi on alkanut verottaa heti 1.1.2019 alkaen. Tämän lisäksi siirtymäsäännöksen soveltaminen edellyttää sitä, että tulo on henkilön asuinvaltiossa veronalaista. Esimerkiksi työkyvyttömyyseläke voi olla Espanjassa osittain tai kokonaan verovapaata. Jos esimerkiksi työkyvyttömyyseläke on Espanjassa tiettyyn euromäärään asti verovapaata tuloa ja

tämän ylittävältä osalta veronalaista tuloa, Suomessa verotetaan eläkkeestä se määrä, joka on Espanjassa verovapaata tuloa. (Verohallinto, 2018).

Siirtymäsäännös koskee myös henkilöitä, jotka ovat muuttaneet Espanjaan uuden sopimuksen voimaantulon jälkeen. Eli jos henkilö, joka saa siirtymäsäännöksen perusteella vanhan sopimuksen mukaan verotettavaa eläkettä, muuttaa Espanjaan 1.1.2020, hän saa eläkkeensä Suomesta verovapaasti vielä kahden vuoden ajan. (HE 5/2016 vp)

5.3 Espanjasta Suomeen maksettavat tulot

Kun Suomessa asuva henkilö saa tuloa Espanjasta, verosopimusta luetaan päinvastoin kuin aiemmin kuvatuissa tapauksissa. Tällöin asuinvaltio ja lähdevaltio vaihtavat osia, muutoin verotusoikeus jaetaan, kuten sopimustekstissä määrätään. (Kansainvälisen verotuksen käsikirja, 2015, s. 40)

Suomessa asuvan henkilön, joka saa Espanjassa sijaitsevan osakehuoneiston vuokrauksesta ja luovutusvoitosta tuloa, on maksettava tästä tulosta veroa Suomeen. Koska sama tulo on veronalaista myös Espanjassa, Suomi poistaa kaksinkertaisen verotuksen hyvitysmenetelmällä. (SopS n:o 32/2018)

Kun Suomessa asuva henkilö saa Espanjasta yksityissektorin eläkettä, uuden sopimuksen mukaan myös Espanja voi verottaa tätä eläkettä. Suomi ei kuitenkaan ole velvollinen hyvittämään Espanjaan maksettua veroa. Siten verotus näissä tapauksissa ei muutu. Kun Suomessa asuva henkilö saa Espanjasta julkiseen palvelukseen perustuvaa eläkettä, eläke verotetaan Espanjassa ja Suomi poistaa kaksinkertaisen verotuksen vapautusmenetelmällä. Poikkeuksena on, jos eläkkeensaaja on Suomen kansalainen, eläke verotetaan vain Suomessa. (SopS n:o 32/2018)

5.4 Muut tulot

Uusi verosopimus sisältää muutoksia useisiin eri tuloartikloihin. Henkilöasiakkaan verotusta koskee eniten eläketuloartikla, kiinteästä omaisuudesta saatu tuloartikla ja työtuloartiklan sopimusvaltiossa oleskelua koskeva kohta. Muutoksia on tehty myös liiketuloa koskevaan artiklaan, osinkoartiklaan ja korkotuloartiklaan. Rojalteja koskeva artikla on aiemmin antanut verotusoikeuden rojaltiltuloon sekä asuin- että lähdevaltiolle. Jatkossa rojaltilti verotetaan vain sen saajan asuinvaltiossa. (HE 5/2016 vp)

5.4.1 Etuudet

Etuustulolla tarkoitetaan lakiin, vakuutukseen, kassan jäsenyyteen tai muuhun perustuvaa henkilökohtaiseksi veronalaiseksi tuloksi katsottavaa

korvausta tai taloudellista tukea. Yleisimmin Kelan tai ammattiliiton maksamat työttömyyskorvaukset, opintotuki sekä vanhempainraha. Suomesta Espanjaan maksettavien etuustulojen verotus toimii samoin kuin eläkkeiden verotus. Etuudet on aiemmin maksettu Espanjassa verosopimuksen mukaan asuvalle verovapaina. Uuden sopimuksen nojalla Suomi saa verottaa etuuksia samalla tavalla kuin eläkkeitä. Kaksinkertainen verotus poistetaan soveltamalla käännteistä hyvitystä. (Tulorekisteri, 2019; HE 5/2019vp)

5.4.2 Osakehuoneiston vuokratulot ja luovutusvoitot

Aiemman sopimuksen mukaan Suomessa ei ole verotettu Espanjassa asuvan henkilön Suomessa sijaitsevan osakehuoneiston vuokrauksesta ja myynnistä saatavaa tuloa. Uuden verosopimuksen 6. artiklan mukaan kiinteästä omaisuudesta saatua tuloa voidaan verottaa siinä sopimusvaltiossa, jossa kiinteä omaisuus sijaitsee myös silloin, jos osakkeiden omistus oikeuttaa niiden omistajan hallitsemaan kiinteää omaisuutta. Aiemman sopimuksen mukaan myös Suomessa sijaitsevan osakehuoneiston luovutusvoitto oli verovapaata tuloa Espanjassa asuvalle. Nykyisen sopimuksen 13. artiklan mukaan voitosta, jonka sopimusvaltiossa asuva henkilö saa sellaisten osakkeiden luovutuksesta, joiden arvosta enemmän kuin puolet kertyy kiinteästä omaisuudesta, voidaan verottaa kiinteän omaisuuden sijaintivaltiossa. (HE 5/2016 vp)

5.4.3 Palkkatulo

Työtuloartikla 14 toisen kappaleen mukaan työskentelyvaltion verotusoikeus syntyy, kun palkka maksetaan muualta kuin työskentelyvaltiosta ja henkilö oleskelee työskentelyn vuoksi sopimusvaltiossa vähintään 183 päivää kahdentoista perättäisen kuukauden aikana. Aikaisemmassa sopimuksessa 183 tarkastelujakso käsitti 12 perättäistä kuukautta kalenterivuoden aikana. Muutoksesta seuraa, että Suomesta Espanjaan lähetetyn työntekijän palkka verotetaan aiempaa useammin Espanjassa. Kun työskentelyvaltiolla on verotusoikeus, voidaan Suomessa soveltaa tuloverolain 77 § mukaista kuuden kuukauden sääntöä, jolloin ulkomailla tehdystä työstä saatu palkka ei ole Suomessa veronalaista tuloa. Tämä muutos käytännössä keventää lähetetyn työntekijän verotusta. (HE 5/2016 vp)

Jos suomalainen työntekijä lähtee Espanjaan töihin ja saa palkan työnantajalta, jolla on kiinteä toimipaikka Espanjassa, verotusoikeus on lähtökohdaisesti Espanjalla kuten aiemminkin. Jos työskentelyyn ei voida soveltaa kuuden kuukauden sääntöä, Suomi poistaa kaksinkertaisen verotuksen uuden sopimuksen mukaan hyvitysmenetelmällä. Tällöin myös Suomi verottaa Espanjasta saadun palkkatulon ja vähentää Suomessa määrätystä tulosta Espanjaan maksetun veron. Aiemmin käytössä oli vapautusmenetelmä, jolloin Suomi ei verottanut Espanjasta saatua palkkatuloa, vaan tulla oli Suomen verotuksessa pelkkä progressiovaikutus. (HE 5/2016 vp)

6 ESIMERKKILASKELMAT

Kaikissa esimerkeissä on käytetty vuoden 2020 verotusperusteita valtionveron, kunnallisveron ja Yle-veron osalta. Lisäksi käytössä on ollut vuodelle 2020 vahvistetut sairausvakuutuksen maksut.

6.1 Esimerkki 1 - Yksityissektorin eläke Suomesta

Suomessa yksityissektorin palveluksessa ollut henkilö on muuttanut Espanjaan vuonna 2018.

Taulukko 2. Esimerkkihenkilön tiedot

Henkilön muuttovuosi on 2018. Koska muuttovuoden jälkeen ei ole kulu- nut kolmena vuotta, on henkilö yhä Suomessa yleisesti verovelvollinen. Hän on kuitenkin verosopimuksen mukaan Espanjassa asuva. Viimeisin kotikunta Suomessa oli Helsinki, joten kunnallisveroprosenttina käyte- tään Helsingin veroprosenttia.
Henkilö ei kuulu Suomen sosiaaliturvaan, mutta Suomi vastaa sairaanhoi- don kustannuksista.
Henkilö saa verovuonna Kelan eläkettä 35 000 euroa vuodessa.
Koko vuoden verot Suomessa on yhteensä 7 909,65 euroa.
Veroihin sisältyy valtion ansiotuloveroa 1 446,65 euroa, kunnallisveroa 6 300 euroa ja yleisradioveroa 163 euroa. Lisäksi maksuunpannaan sairaus- vakuutuksen sairaanhoitomaksua 577,50 euroa.
Veroprosentti tällä tulolla Helsingissä asuvalle henkilölle olisi 24,5 %.

Samasta 35 000 euron vuosieläkkeestä Espanjan Malagassa asuva henkilö maksaa veroja seuraavasti:

Kun henkilö on täyttänyt 65 vuotta, tulosta katsotaan verovapaaksi 6 700 euroa jolloin verotettavan tulon määräksi jää 28 000 euroa.

Vero valtiolle: 3 327,75 euroa

Vero autonomiselle alueelle, Andalusia: 3 394, 50 euroa

Verot Espanjaan yhteensä 6 722,25 euroa. Veroprosentti on 19,21 %. (InterLaki, 2019; Blevins Franks, 2018)

Esimerkkiasiakas ilmoittaa Verohallinnolle maksaneensa Espanjaan veroa 6 722,25 euroa. Käänteinen hyvitys lasketaan tämän perusteella seuraavasti:

Ensin lasketaan mikä on enimmäishyvityksen määrä:

$$\frac{\text{Eläkkeen määrä } 35\,000 \times \text{Ansiotulojen vero } 7\,909,65}{\text{Puhtaan ansiotulon määrä } 35\,000} = 7\,909,65$$

Esimerkissä enimmäishyvityksen määrä on sama kuin koko vuoden verot Suomessa yhteensä, ja isompi kuin Espanjaan maksettu vero, joten koko Espanjaan maksettu vero voidaan hyvittää.

Hyvitettävän veron vähentäminen Suomen veroista verolajeittain:

- Vähennys valtionverosta:

$$\frac{\text{Tulovero } 1\,446,65 \times \text{Espanjaan maksettu vero } 6\,722,25}{\text{Suomen verot yhteensä } 7\,909,65} = 1\,229,48$$

Kaava 5

Valtion tuloveroa jää maksettavaksi $1\,446,65 - 1\,229,48 = 217,17$ euroa.

- Vähennys kunnallisverosta:

$$\frac{\text{Kunnallisvero } 6\,300 \times \text{Espanjaan maksettu vero } 6\,722,25}{\text{Suomen verot yhteensä } 7\,909,65} = 5\,354,24$$

Kaava 6

Kunnallisveroa jää maksettavaksi $6\,300 - 5\,354,24 = 945,76$ euroa.

- Vähennys yleisradioverosta:

$$\frac{\text{Ylevero } 163 \times \text{Espanjaan maksettu vero } 6\,722,25}{\text{Suomen verot yhteensä } 7\,909,65} = 138,53$$

Kaava 7

Yle-veroa jää maksettavaksi $163,00 - 138,53 = 24,47$ euroa.

Suomessa maksuunpannuista veroista vähennetään eri verojen suhteessa yhteensä 6 722,25 euroa, jonka asiakas on maksanut Espanjaan. Tämän lisäksi Suomessa maksuunpannaan sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua 577,50 euroa. Käänteisen hyvityksen jälkeen Suomi maksuunpanee veroja ja maksuja yhteensä 1 764,90 euroa ja veroprosentiksi tulee 5,5 %.

$$217,17+945,76+24,47 + 577,50 = 1\,764,90 \text{ euroa}$$

Kaava 8

Ennen sopimusmuutosta Suomeen olisi jäänyt maksettavaksi vain sairaanhoitomaksu 577,50 euroa. Tässä tapauksessa asiakkaan verorasitus kasvoi noin 1 200 euroa vuodessa.

6.2 Esimerkki 2 - Vapaaehtoinen eläke Suomesta

Henkilö on muuttanut Suomesta Espanjaan 2015. Saa Suomesta vapaaehtoista eläkettä ja julkissektorin eläkettä sekä vuokratuloa Suomesta.

Taulukko 3. Esimerkkihenkilön tiedot

Henkilö on muuttanut Espanjaan vuonna 2015 ja on Suomessa rajoitettusti verovelvollinen. Henkilön asuinvaltio on Espanja. Ei ole Suomessa vakuutettu, eikä Suomi vastaa sairaanhoidon kustannuksista.
Saa Suomesta vapaaehtoiseen eläkevakuutukseen perustuvaa pääomatulona verotettavaa eläkettä 2 000 euroa/kk = 24 000 euroa vuodessa.
Saa Suomesta vuokratuloja asuinhuoneistosta 5 000 euroa vuodessa.
Tuloista määrätään pääomatulovero 30 % eli 8 700 euroa.
Asiakas ilmoittaa maksavansa pääomatuloeläkkeestä Espanjaan 5 000 euroa veroa.
Suomessa määrättävän veron määrä käänteisen hyvityksen jälkeen on 3 954,96 euroa.

Käänteisen hyvityksen laskenta:

Enimmäishyvityksen määrä:

$$\frac{\text{Pääomatuloeläke } 24\,000 \times \text{Pääomatulojen vero } 8\,700}{\text{Pääomatulojen yhteismäärä } 29\,000} = 7\,200$$

Kaava 9

Enimmäishyvityksen määrä 7 200 euroa on enemmän kuin Espanjaan maksettu vero, joten koko Espanjaan maksettu vero voidaan hyvittää.

Suomessa maksuunpannaan jäljelle jäänyt pääomatulovero:

$$8\,700 - 5\,000 = 3\,700 \text{ euroa}$$

Kaava 10

Ennen sopimusmuutosta molemmat tulot olisivat olleet Suomessa kokonaan verovapaita, joten verorasitus kasvoi 3700 euroa/v.

6.3 Esimerkki 3

Vertailussa kaikki kaksinkertaisen verotuksen poistomenetelmät, kun tulo määrä on sama.

6.3.1 Käänteinen hyvitys, eläkettä Suomesta Espanjaan

Suomessa yksityissektorin palveluksessa ollut henkilö on muuttanut Espanjaan vuonna 2018.

Taulukko 4. Esimerkkiasiakkaan tiedot.

Henkilön muuttovuosi on 2018. Koska muuttovuoden jälkeen ei ole kulunut kolmena vuotta, on henkilö yhä Suomessa yleisesti verovelvollinen. Hän on kuitenkin verosopimuksen mukaan Espanjassa asuva.
Henkilö ei kuulu Suomen sosiaaliturvaan, eikä Suomi vastaa sairaanhoidon kustannuksista.
Ilmarinen maksaa yksityissektorin eläkettä 5 000 euroa/kk.
Koko vuoden verot ja maksut Suomessa yhteensä 19 533,50 euroa.
Veroihin sisältyy valtion ansiotulovero, kunnallisvero ja yleisradiovero.
Henkilö ilmoittaa Verohallinnolle maksavansa 60 000 euron vuosieläkkeestään Espanjaan veroa 12 000 euroa.
Suomessa määrätään veroa käänteisen hyvityksen jälkeen 6 600 euroa.
Kokonaisveron määrä yhteensä $12\,000 + 6\,600 = 18\,600$ euroa.

6.3.2 Hyvitysmenetelmä, eläkettä Espanjasta Suomeen

Suomessa asuva henkilö saa yksityissektorin palvelukseen perustuvaa eläkettä Espanjasta.

Taulukko 5. Esimerkkiasiakkaan tiedot.

Eläkkeen määrä 5 000 euroa /kk.
Koko vuoden verot ja maksut Suomessa yhteensä 19 533,50 euroa.
Veroihin sisältyy valtion ansiotulovero, kunnallisvero ja yleisradiovero. Sairausvakuutusmaksua ei peritä, koska Suomesta saatua tuloa ei ole.
Henkilö ilmoittaa Espanjan pidättäneen eläkkeestä veroa 12 000 euroa.
Kaksinkertainen verotus poistetaan hyvitysmenetelmällä. Hyvityksen enimmäismäärä on enemmän kuin Espanjaan maksettu vero, joten koko 12 000 euroa voidaan hyvittää.
Henkilö ilmoittaa Verohallinnolle maksavansa 60 000 euron vuosieläkkeestään Espanjaan veroa 12 000 euroa.

Suomessa määrättävä veron määrä hyvityksen jälkeen on 6 543,50 euroa.
Kokonaisveron määrä yhteensä $12\,000 + 6\,543,50 = 18\,543,50$ euroa.

6.3.3 Vapautusmenetelmä, eläkettä Yhdysvalloista Suomeen

Suomessa asuva henkilö saa yksityissektorin palvelukseen perustuvaa eläkettä Yhdysvalloista.

Taulukko 6. Esimerkkiasiakkaan tiedot.

Eläkkeen määrä 5 000 euroa /kk.
Koko vuoden verot ja maksut ennen kaksinkertaisen verotuksen poistamista Suomessa olisi yhteensä 19 533,50 euroa.
Veroihin sisältyy valtion ansiotulovero, kunnallisvero ja yleisradiovero, lisäksi maksuunpannaan sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksua 990 euroa.
Henkilö ilmoittaa USA:n pidättäneen eläkkeestä veroa 12 000 euroa.
Kaksinkertainen verotus poistetaan vapautusmenetelmällä.
Koska Suomesta saatua tuloa ei ole, vapautusmenetelmällä verotettavalla eläkkeellä ei ole progressiovaikutusta, eikä sitä siten veroteta Suomessa lainkaan. Suomeen maksettavaa jää vain sairausvakuutuksen sairaanhoitomaksu 990 euroa.
Kokonaisveron määrä yhteensä $12\,000 + 990 = 12\,990$ euroa.

7 POHDINTA JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Verosopimusten keskeinen tarkoitus on perinteisesti ollut kaksinkertaisen verotuksen rajoittaminen ja estäminen. Nykyisin yhä useammin tarkoituksena on sopimuksin estää veropakoa. Luonnollisen henkilön mahdollisuudet verosuunnitteluun ovat melko rajatut. Henkilö voi vaikuttaa jossain määrin siihen, onko hän Suomessa yleisesti vai rajoitetusti verovelvollinen. Tuloista riippuen joissain tapauksissa joko yleisestä tai rajoitetusta verovelvollisuudesta voi hyötyä taloudellisesti. (Helminen, 2019)

Suomella on ollut vastaavanlainen yksityissektorin eläkkeille ja osakehuoneiston vuokratuloille ja luovutusvoitoille verovapauden antava verosopimus myös Portugalin ja Ranskan kanssa. Portugalin kanssa neuvoteltu uusi sopimus oli hyväksytty Suomessa jo vuonna 2016, mutta Portugali ei hyväksynyt sopimusta, joten Suomi irtisanoi sopimuksen vuoden 2019 alusta alkaen. (VM, 2018)

Espanjan uuden verosopimuksen astuttua voimaan, on Suomen ja Espanjan välinen verosopimustilanne saatettu vastaamaan Suomen nykyistä verosopimuspolitiikkaa ja OECD:n malliverosopimusta. Uuteen verosopimukseen sisältyy kuitenkin poikkeuksellisesti kaksinkertaisen verotuksen poistamisen osalta niin sanottu käänteinen hyvitys, jossa tulon lähdevaltio poistaa kaksinkertaisen verotuksen. Verosopimuksen soveltamisen osalta avoimia asioita ovat toistaiseksi vielä esimerkiksi verosopimuksen siirtymäsäännöksen soveltuminen joihinkin Suomesta maksettaviin tuloihin, esimerkiksi työkyvyttömyyseläkkeisiin. Tältä osin ei ole toistaiseksi muotoutunut vielä oikeuskäytäntöä.

Nähtäväksi jää, miten verosopimusmuutos vaikuttaa muuttoliikkeeseen Suomen ja Espanjan välillä. Espanjan Suomeen verrattuna alhainen kustannustaso ja Aurinkorannikon suomalaisyhteisö ovat monelle eläkkeensaa-jalle houkuttelevia ilman verohuojennustakin. Ranskassa asuvia Suomen eläkeläisiä on tällä hetkellä noin 700. Ranskan jäädessä nyt viimeiseksi valtioksi, jonne Suomi maksaa yksityissektorin eläkkeet ja osakehuoneistojen vuokratulot ja luovutusvoitot verovapaina, on mielenkiintoista seurata, siirtyykö muuttoliike Espanjan ja Portugalin sijaan Ranskan rannikolle.

Uuden verosopimuksen taloudelliset vaikutukset ovat suuremmat yksilön kannalta, kuin Suomen valtion kannalta. Verojen määrä nousee yksiselitteisesti kaikilla Suomesta yksityissektorin eläkettä saavilla Espanjassa asuvilla. Muutos aiheuttaa sen, että Espanjassa asuva henkilö maksaa eläkkeestään vähintään yhtä paljon veroa, kuin Suomessa asuva, vastaavaa eläkettä saava henkilö. Aikaisemman sopimuksen aikainen veroetu Espanjassa asuvalle on siis poistettu kokonaan.

Luvun 6.3 esimerkkien mukaisesti kaikista kolmesta kaksinkertaisen verotuksen poistomenetelmistä vapautusmenetelmä olisi tulonsaajalle edullisin. Käänteisen hyvityksen ja tavallisen hyvitysmenetelmän suurin ero tulee veronsaajalle. Tulonsaajalle itselleen verorasitus on suunnilleen yhtä suuri molemmilla menetelmillä. Käänteisen hyvityksen osalta lähdevaltio saa kuitenkin veroista vain sen osan, jonka verran lähdevaltion verotus on korkeampi kuin asuinvaltion. Suomen tapauksessa tosin näin on lähestulkoon aina. Näin ollen Suomelle nykyinen sopimus on myös eläkkeiden verotuksen osalta aiempaa edullinen.

Hallituksen esityksessä ei ole tarkkoja arvioita siitä, mikä muutoksen tuotto on Suomen kannalta. Suomi alkaa saada verotuottoja heti vuoden 2019 alusta osakehuoneistojen vuokratuloista ja luovutusvoitoista, sekä niistä eläkkeistä, joihin siirtymäsäännös ei sovellu. Käänteisestä hyvityksestä johdun eläkkeistä kertyvää verotuottoa ei voida laskea suoraviivaisesti. Lisäksi pääosaan varsinkin suurimpia eläkkeitä soveltuu siirtymäaika, ja verovapaus jatkuu vuoden 2021 loppuun asti. Varsinaisia ensimmäisiä tilastotietoja aiheesta saadaan vasta vuoden 2020 lopulla, kun vuoden 2019 verotus valmistuu.

Käytännössä muutos monimutkaistaa verotuksen ymmärtämistä. Toisaalta muutto Espanjaan helpottuu, kun asumisella ei enää ole niin suurta merkitystä verotuksen kannalta. Verosopimusmuutos vaikuttaa aina myös Verohallinnon prosesseihin ja aiheuttaa muutoksia ohjelmistoon ja ohjeisiin sekä synnyttää koulutustarvetta henkilöstölle. Opinnäytetyön tutkimuskysymykset oli aseteltu käsittelemään henkilöasiakkaan eläketuloja ja muita tuloja, joiden verotukseen verosopimuksen muutos tuo muutoksia. Aihe oli rajattu melko tiukasti, koska aihekokonaisuus on laaja myös näin rajattuna. Eläkkeiden verotus on käsitelty kattavasti tutkimusosiossa. Laskelmissa on käyty kaikki perustilanteet läpi esimerkein. Opinnäytetyössä on pyritty yksinkertaistamaan esimerkkejä niin pitkälle, kuin se aiheen luonne huomioon ottaen on mahdollista.

LÄHTEET

Asetus Pohjoismaiden välillä tulo- ja varallisuusveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta ja sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä annetun lain voimaantulosta. SopS 26/1997

Blevins Franks. (2018). Income tax in Spain. Haettu 19.11.2019 osoitteesta <https://www.blevinsfranks.com/news/article/spain-income-tax-rates-and-allowances>

Eläketurvakeskus. (2019). Eläkejärjestelmät. Haettu 28.10.2019 osoitteesta <https://www.etk.fi/>

Eläketurvakeskus. (2019). Eläkejärjestelmän kuvaus vuonna 2018. Haettu 4.11.2019 osoitteesta <https://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ennusteet/tilastot/elakkeensaajat/kaikki-elakkeensaajat/#toggle-id-4>

Eläketurvakeskus. (2019). EU:n sosiaaliturva-asetus. Haettu 13.6.2019 osoitteesta <https://www.etk.fi/tyoelakepalvelut/ulkomaantyon-vakuuttaminen/suomesta-ulkomaille/kansainvaliset-saannot/eu-asetus/>

Eläketurvakeskus. (2019). Tilastotietokanta. Ulkomailla asuvat työ- ja kansaneläkkeen saajat asuinmaan mukaan. Päivitetty 28.3.2019. Haettu 13.6.2019 osoitteesta https://tilastot.etk.fi/pxweb/fi/ETK/ETK_110kaikki_elakkeensaajat_60ulkomailla_asuvat_elakkeensaajat/?tablelist=true

Eläketurvakeskus. (2019). Tilasto Suomen eläkkeensaajista. Haettu 13.6.2019 osoitteesta <https://www.etk.fi/tutkimus-tilastot-ennusteet/tilastot/elakkeensaajat/kaikki-elakkeensaajat/>

Ennakkoperintäasetus 20.12.1996/1124

Ennakkoperintälaki 20.12.1996/1118

Finlex-julkaisut (n.d). Lainkirjoittajan opas. Valtiosopimukset Suomen oikeusjärjestyksessä. Haettu PVM osoitteesta <http://lainkirjoittaja.finlex.fi/8-valtiosopimukset-suomen-oikeusjarjestyksessa/valtiosopimukset-suomen-oikeusjarjestyksessa/>

HE 5/2016 vp. Hallituksen esitys eduskunnalle tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Espanjan kanssa tehdyn sopimuksen ja pöytäkirjan hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen ja pöytäkirjan lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. https://www.eduskunta.fi/FI/vaski/HallituksenEsitys/Sivut/HE_5+2016.aspx

Helminen, M. 2019. Kansainvälinen verotus. E-kirja Fokus Alma Talent - palvelussa. Vaatii rekisteröitymisen palveluun. Viitattu 18.11.2019. [https://fokus.almatalent.fi/teos/DABBXXBTAFHBG#kohta:KANSAINV\(\(c4\)LINEN\(\(20\)VEROTUS/piste:tSt](https://fokus.almatalent.fi/teos/DABBXXBTAFHBG#kohta:KANSAINV((c4)LINEN((20)VEROTUS/piste:tSt)

InterLaki. (2019). Espanjan tuloverokannat 4.1.2019. Haettu 19.11.2019 osoitteesta <https://www.interlaki.es/espanjan-tuloverokannat/>

Kansaneläkelaitos, 2017. Ulkomailla asuvat eläkeläiset. Haettu 13.6.2019 osoitteesta [https://www.kela.fi/eurooppalainen-sairaanhoitokortti](https://www.kela.fi/eurooppalainen-sairaanhoitokortti_ulko-mailla-asuvat-elakelaiset)

KHO 2013:148

KHO 2013:169

Laki evankelis-luterilaisten seurakuntien jäsenten velvollisuudesta suorittaa veroa seurakunnalle 21.12.2012/1013

Malmgrén, M. & Myrsky, M. (2017). *Kansainvälinen henkilö- ja yritysverotus*. E-kirja Fokus Alma Talent -palvelussa. Vaatii rekisteröitymisen palveluun. Viitattu 18.11.2019. <https://verkkokirjahylly.almatalent.fi/teos/CAEBDXCTEB#>

Niskakangas, H. (2014). *Johdatus Suomen verojärjestelmään*. 3. uudistettu painos. E-kirja Alma Talent. Vaatii rekisteröitymisen palveluun. Viitattu 4.11.2019. <https://verkkokirjahylly.almatalent.fi/teos/HABBXXBTABEEC#kohta:2>

OECD. (2017). Model Tax Convention on Income and on Capital: Condensed Version 2017. Haettu 14.6.2019 osoitteesta <https://www.oecd.org/ctp/treaties/model-tax-convention-on-income-and-on-capital-condensed-version-20745419.htm>

Sopimus Suomen Tasavallan ja Espanjan välillä tulon ja omaisuuden kaksinkertaisen verotuksen estämiseksi. SopS 67/1968

Sopimus Suomen tasavallan ja Espanjan kuningaskunnan välillä tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi. SopS 32/2018

Suomen suurlähetystö, Madrid. (2019). Kahdenväliset suhteet. Haettu 13.6.2019 osoitteesta <https://finlandabroad.fi/web/esp/kahdenväliset-suhteet>

Toiviainen, A (2018). Suomen tuloverosopimukset Espanjan ja Portugalin kanssa. *Verotus* 4/2018, s. 40-53.

Valtioneuvoston asetus tuloveroja koskevan kaksinkertaisen verotuksen välttämiseksi ja veron kiertämisen estämiseksi Saksan kanssa tehdyn sopimuksen voimaansaattamisesta ja sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta annetun lain voimaantulosta. SopS 86/2017

Valtiovarainministeriö. (2019). Vastuualueet/Verotus. Haettu 5.9.2019 osoitteesta <https://vm.fi/verotus>

Valtiovarainministeriön tiedote 7.10.2019. Budjettiesitys tuo muutoksia tulo- ja valmisteverotukseen. Haettu 26.11.2019 osoitteesta https://valtioneuvosto.fi/artikkeli/-/asset_publisher/budjettiesitys-tuo-muutoksia-tulo-ja-valmisteverotukseen?_101_INSTANCE_YZfcyWxQB2Me_groupId=10623

Valtiovarainministeriön tiedote 11.2.2016. Hallituksen esitys Espanjan kanssa tehdyn verosopimuksen hyväksymisestä. Haettu 14.6.2019 osoitteesta https://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/hallituksen-esitys-espanjan-kanssa-tehdyn-verosopimuksen-hyvaksymisesta

Valtiovarainministeriön tiedote 7.10.2016. Suomen ja Espanjan välisen uuden verosopimuksen soveltaminen lykkäytyy. Haettu 7.9.2019 osoitteesta https://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/suomen-ja-espanjan-valisen-uuden-verosopimuksen-soveltaminen-lykkaytyy

Valtiovarainministeriön tiedote 17.5.2018. Suomen ja Espanjan välisen uuden verosopimuksen soveltaminen alkaa vuoden 2019 alusta. Haettu 16.11.2019 osoitteesta https://vm.fi/artikkeli/-/asset_publisher/suomen-ja-espanjan-valisen-uuden-verosopimuksen-soveltaminen-alkaa-vuoden-2019-alusta

Verohallinto. (2018). Eläkettä Suomesta Espanjaan 2019 alkaen. Haettu 19.11.2019 osoitteesta <https://www.vero.fi/henkiloasiakkaat/verokortti-ja-veroilmoitus/suomesta-ulkomaille/elaketta-suomesta-ulkomaille/el%C3%A4kett%C3%A4-suomesta-espanjaan-2019-alkaen/>

Verohallinto. (2018). Eläketulojen verotus kansainvälisissä tilanteissa. Haettu 23.6.2019 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48546/elaketulojen-verotus-kansainvalisissa-tilanteissa/>

Verohallinto. (2019). Eläketulojen verotus kansainvälisissä tilanteissa. Haettu 23.6.2019 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48546/el%C3%A4ketulojen-verotus-kansainv%C3%A4liss%C3%A4-tilanteissa/>

Verohallinto. (2015). Kansainvälisen verotuksen käsikirja 2015. Haettu 17.6.2019 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49120/kansainvalisen-verotuksen-kasikirja-2014/>

Verohallinto. (2019). Kansainvälisen kaksinkertaisen verotuksen poistaminen. Antopäivä 12.8.2019. Diaarinumero VH/1161/00.01.00/2019. Voimassaolo 12.8.2019 – Toistaiseksi. Haettu 5.9.2019 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/77657/kansainv%C3%A4lisen-kaksinkertaisen-verotuksen-poistaminen/>

Verohallinto. (2019). Sairausvakuutusmaksu. Antopäivä 14.12.2018. Diaarinumero VH/2948/00.01.00/2018. Voimassaolo 1.1.2019 - Toistaiseksi. Haettu 5.9.2019 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48793/sairausvakuutusmaksu2/>

Verohallinto. (2019). Valtion tuloveroasteikko 2019. Haettu 5.9.2019 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/48846/valtion-tuloveroasteikko-2019/>

Verohallinto. (2018). Verohallinnon päätös ennakonpidätysprosenttien laskentaperusteista palkkatuloa varten ja ennakonkannossa määrättävän ennakkoveron laskentaperusteista vuodelle 2019. Haettu 6.9.2019 osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/paatokset/47363/verohallinnon-p%C3%A4%C3%A4tt%C3%B6s-ennakonpid%C3%A4tysprosenttien-laskentaperusteista-palkkatuloa-varten-ja-ennakonkannossa-m%C3%A4%C3%A4r%C3%A4tt%C3%A4n-ennakkoveron-laskentaperusteista-vuodelle-2019/>

Verohallinto. (2019). Voimassa olevat verosopimukset. Antopäivä 31.5.2019. Voimassaolo Toistaiseksi. Haettu PVM osoitteesta <https://www.vero.fi/syventavat-vero-ohjeet/ohje-hakusivu/49062/voimassa-olevat-verosopimukse/>

Verotuslaki 482/1958